

Nr 46.

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen med förslag till förordning om särskilda ändringar i förordningen den 28 oktober 1910 angående bevillning av fast egendom samt av inkomst att gälla vid 1922 års taxering m. m.; given Stockholms slott den 3 februari 1922.

Under återopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över finansärenden för denna dag vill Kungl. Maj:t föreslå riksdagen att antaga härvid fogade förslag till

dels förordning om särskilda ändringar i förordningen den 28 oktober 1910 (nr 116) angående bevillning av fast egendom samt av inkomst att gälla vid 1922 års taxering;

dels ock förordning om särskilda ändringar i förordningen den 28 oktober 1910 (nr 117) om taxeringsmyndigheter och förfarandet vid taxering att gälla vid 1922 års taxering.

GUSTAF.

F. V. Thorsson.

Förslag

till

förordning om särskilda ändringar i förordningen den 28 oktober 1910 angående bevillning av fast egendom samt av inkomst att gälla vid 1922 års taxering.

Härigenom förordnas, att 11 § 2 mom. i förordningen den 28 oktober 1910 (nr 116) angående bevillning av fast egendom samt av inkomst ävensom 3 § av de vid samma förordning fogade särskilda anvisningar till ledning vid taxeringen skola i nedan angivna delar vid 1922 års taxering lända till efterrättelse i följande ändrade lydelse:

11 § 2 mom.

Däremot *må avdrag ske*:

1:o) Vid beräkning av inkomst av fast egendom:

a) för det genom fastighetsbevillning beskattade belopp av sex för hundra av taxeringsvärdet å jordbruksfastighet och fem för hundra av taxeringsvärdet å annan fastighet, varav åtnjutits inkomst, varom i 9 § 1 mom. a)—d) sägs, eller å frälseränta;

b) för ränta — — — —.

Särskilda anvisningar till ledning vid taxeringen.

Uppskattning av inkomst av fast egendom.

3 §.

Bestämmelserna om uppskattning — — — undantag och tillägg:

1:o) Därest skattskyldig åtnjutit sådan inkomst av fast egendom, varom i 9 § 1 mom. a)—d) sägs, eller inkomst av frälseränta, äger den skattskyllige åtnjuta avdrag för det genom fastighetsbevillning beskattade belopp av sex för hundra av taxeringsvärdet å jordbruksfastighet

och fem för hundra av taxeringsvärdet å annan fastighet, varav inkomsten åtnjutas, skolande därvid iakttagas:

att, om jordbruksfastighet under året varit på arrende upplåten till arrendator, avdraget skall tillgodonjutas av arrendatorn;

att, om under året jordbruksfastighet övergått från en ägare eller brukare till annan ägare eller brukare, eller annan fastighet bytt ägare, avdraget skall emellan dem fördelas i förhållande till den tid, en var av dem ägt eller brukat fastigheten;

att, om under året jordbruksfastighet till olika områden begagnats av olika ägare eller brukare, eller annan fastighet varit uppdelad mellan flera ägare utan att särskilda taxeringsvärden varit åsatta de olika brukningsdelarna, avdraget skall emellan ägarna eller brukarna fördelas i förhållande till de värden, som vid en uppdelning av taxeringsvärdet finnas skäligen belöpa å de olika brukningsdelarna;

samt att, om vid tillämpning av sålunda givna bestämmelser det för fastigheten i dess helhet medgivna avdraget icke kan tillfullo utnyttjas, vad *en* inkomsttagare av fastigheten icke kan av draget räkna sig till godo må, om synnerliga skäl därtill förefinnas, av taxeringsmyndigheten tilläggas annan eller andra inkomsttagare av samma fastighet till avräkning å hans eller deras därav influtna inkomst.

Avdraget skall beräknas efter taxeringsvärdet året näst före det, då taxeringen sker. För det fall att fastigheten nästföregående år icke varit underkastad fastighetsbevilling, men dylik skall utgå för det år, då taxeringen sker, får avdrag äga rum utan hinder därav, att bevilling för fastigheten icke utgått, men skall även då avdraget beräknas å taxeringsvärdet nästföregående år.

2:o) Avdrag för värdeminskning — — — — tillåtet.

3:o) Äger eller brukar skattskyldig — — — —.

Denna förordning träder i kraft dagen efter den, då förordningen, enligt å densamma meddelad uppgift, från trycket utkommit i Svensk författningssamling.

Förslag

till

**förordning om särskilda ändringar i förordningen den 28 oktober 1910 om
taxeringsmyndigheter och förfarandet vid taxering att gälla vid
1922 års taxering.**

Härigenom förordnas, att 2 § 1 mom. samt 11, 16 och 63 §§ i förordningen den 28 oktober 1910 (nr 117) om taxeringsmyndigheter och förfarandet vid taxering skola i nedan angivna delar vid 1922 års taxering lända till efter rättelse i följande ändrade lydelse:

2 § 1 mom.

Skyldighet att avgiva uppgift — — — den skattskyldige skall taxeras därför.

Vad här ovan stadgats gäller icke för följande juridiska personer: staten, landsting, kommuner och andra menigheter, hushållningssällskap, kyrkor, akademier, vetenskapliga samfund, allmänna undervisningsverk, sjukvårds- och barmhärtighetsinrättningar jämte andra fromma stiftelser, stipendiefonder, pensionsanstalter, allmänna hypoteksbanken, konungariket Sveriges stadshypotekskassa, allmänna hypotekskassan för Sveriges städer, hypoteksföreningar, järnkontoret, så länge kontorets vinstmedel användas till allmänt nyttiga ändamål och kontoret icke lämnar utdelning åt sina delägare, samt sparbanker, som avses i lagen den 29 juli 1892 och vilkas reservfond vid senaste bokslut icke uppgått till fem procent av insättarnas fordran. Kungl. Maj:t äger utfärda föreskrifter rörande skyldighet för staten, landsting, kommuner och andra menigheter att avgiva uppgift till ledning för egen taxering till bevillning. Rörande skyldighet för övriga i detta stycke omnämnda juridiska personer att avgiva uppgift till ledning för egen taxering till bevillning stadgas i 16 §.

11 §.

Till ledning vid taxeringen — — — varje grupp av uppgifter avser.

Styrelse för bankbolag — — — är skyldig att efter anmaning i särskilda fall lämna uppgift — — — viss angiven tidpunkt.

16 §.

Har uppgiftspliktig — — — rörelsen eller yrket. Enahanda uppgiftsplikt åligger hushållningssällskap, som nästföregående år ägt, innehaft eller brukat fast egendom eller drivit rörelse, samt kyrkor, akademier, vetenskapliga samfund, allmänna undervisningsverk, sjukvårds- och barmhärtighetsinrättningar jämte andra fromma stiftelser, stipendiefonder, pensionsanstalter, allmänna hypoteksbanken, konungariket Sveriges stads- hypotekskassa, allmänna hypotekskassan för Sveriges städer, hypoteksföreningar, järnkontoret samt sparbanker, därest de ägt, innehaft eller brukat fast egendom, för vilken bevillning skall erläggas, ävensom prästerskapets änke- och pupillkassa beträffande inkomst, som enligt gällande föreskrifter kan tillfalla densamma vid lediga ecklesiastika sysslor. Uppgift, som här avses, skall i varje särskilt fall — — —.

63 §.

Av taxeringslängderna skola skyndsammast upprättas sammandrag dels för varje stad och fögderi, dels för varje län och dels för hela riket (generalsammandrag).

Närmare föreskrifter angående ordningen för upprättandet av dessa sammandrag meddelar Kungl. Maj:t.

Denna förordning träder i kraft dagen efter den, då förordningen, enligt å densamma meddelad uppgift, från trycket utkommit i Svensk författningssamling.

*Utdrag av protokollet över finansärenden, hållet inför Hans Maj:t
Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 3 februari 1922.*

Närvarande:

Statsministern och ministern för utrikes ärendena BRANTING, statsråden
LINDQVIST, THORSSON, OLSSON, SANDLER, NOTHIN, SVENSSON, HANSSON,
ÅKERMAN, LINDERS, SCHILYTER, ÖRNE.

Chefen för finansdepartementet, statsrådet Thorsson anför:

Jag anhåller att få för Kungl. Maj:t anmäla vissa frågor angående
ändringar i dels bevillningsförordningen och dels taxeringsförordningen
av beskaffenhet att böra lända till efterrättelse vid 1922 års taxering.

Bevillnings-
förordningen.

11 § 2 mom.
1:o a) bevill-
ningsförord-
ningen.

Jag skall då först behandla ett spörsmål, som var föremål för
handläggning redan av sistlidet års riksdag, men som då av särskilda
anledningar lämnades olöst. Jag läser lämpligen ej böra underlåta att
meddela en jämförelsevis ingående redogörelse för vad därvidlag hittills
förekommit.

1920 års
ändring.

Före 1920 års provisoriska kommunalskattereform beskattades, som
bekant, inkomst av fast egendom efter ett i förhållande till taxerings-
värdet beräknat belopp, nämligen för jordbruksfastighet 6 procent och
för annan fastighet 5 procent av taxeringsvärdet. En av grundtankarna
i nämnda reform var den, att även den inkomst, som översköt det så-
lunda beräknade beloppet, skulle träffas av skatt. Det i förhållande till
taxeringsvärdet beräknade beloppet skulle dock fortfarande vara det
minsta, efter vilket skatten skulle utgå; detta belopp skulle hava karaktär
av ett slags i skattehänseende stipulerat garanterat minimum för in-
komsten.

Tekniskt utformades den sålunda införda principen på det sätt,
att fastighetsbevillning fortfarande skulle utgå, att därjämte inkomst-
bevillning skulle utgöras men ej blott för inkomst av kapital och arbete
utan även för inkomst av fast egendom, samt att vid taxering av sist-
nämnda slag av inkomst avdrag skulle ske »för det genom fastighets-
bevillning beskattade belopp av sex för hundra av taxeringsvärdet för
jordbruksfastighet och fem för hundra av taxeringsvärdet för annan

fastighet, som av ägare eller innehavare eller, då fråga är om jordbruksfastighet eller boställe, som av ägaren eller innehavaren upplåtits till landbo eller arrendator, av denne begagnats till utövande av sådan inkomstgivande verksamhet, varom i 9 § 1 mom. a)—d) samt 9 § 3 mom. a) 1:o) och 3:o) sägs» (11 § 2 mom. 1:o) a) bevillningsförordningen).

I proposition (nr 31) till 1921 års riksdag föreslog Kungl. Maj:t, att 11 § 2 mom. 1:o) a) bevillningsförordningen skulle erhålla sådan ändrad lydelse, att vid beräkning utav inkomst av fast egendom avdrag finge ske »för det genom fastighetsbevilning beskattade belopp av sex för hundra av taxeringsvärdet för jordbruksfastighet och fem för hundra av taxeringsvärdet för annan fastighet, varav åtnjutits inkomst, varom i 9 § 1 mom. a)—d) sägs, eller för frälseränta; skolande detta avdrag ske från ägarens eller innehavarens inkomst av fastigheten eller frälseräntan utom för det fall, att ägare eller innehavare åt landbo eller arrendator upplåtit jord, då avdraget skall ske från landbons eller arrendatorns inkomst av fastigheten».

Proposition
nr 31 år 1921.

Dävarande chefen för finansdepartementet yttrade i statsrådet såsom motivering för den sålunda föreslagna ändringen, bland annat, följande:

»Därest en jordbruksfastighet upplåtits till arrendator, har såväl ägaren som arrendatorn inkomst av fastigheten, nämligen ägaren inkomst, varom förmåles i 9 § 1 mom. a), samt arrendatorn inkomst, varom förmåles i 9 § 1 mom. b). Villkoren för avdrag från inkomsten av sex procent å taxeringsvärdet äro sålunda för bådas vidkommande uppfyllda, men det framgår icke med tydlighet av stadgandet, huruvida båda skola få åtnjuta avdrag eller blott en av dem och, i senare fallet, vilkendera är berättigad till avdraget. Meningen har uppenbarligen icke varit, att båda skola erhålla avdrag, då avdraget är avsett att förekomma dubbelbeskattning av den del av inkomsten, som anses redan vara beskattad genom fastighetsbevilningen, men icke att medföra lindrigare beskattning av inkomst av utarrenderad jordbruksfastighet än av annan inkomst samt, då fastighetsbevilning ej av både ägare och arrendator utgöres för en och samma fastighet, icke gärna mer än *ett* avdrag kan komma i fråga. Då det enligt 3 § bevillningsförordningen är ägaren eller den med ägaren likställde innehavaren av en fastighet, som skall utgöra bevilningen för fastigheten, samt enligt 2 kap. 23 § i lagen om nyttjanderätt till fast egendom arrendator icke skall ansvara för jordägaren åliggande bevilning, kunde det synas ligga närmast till hands, att jordägaren skulle äga åtnjuta avdrag för det genom fastighetsbevilningen beskattade beloppet. Det förefaller dock, som om detta icke varit avsett, utan meningen varit, att avdraget skulle ske från arrendatorns inkomst. Riksdagen har tydligen betraktat denna fråga icke från statsbeskattningsens synpunkt utan från den synpunkten, att inkomstbevilningen skall ligga till grund för den kommunala skattskyldigheten, och det är ju *arrendatorn*, som har att till kommunen utgöra skatt efter fastighetens taxeringsvärde. Att arrendatorn skall åtnjuta avdraget, framgår för övrigt tydligt av det nya deklarationsformuläret, enligt vilket

den, som åtnjuter inkomst av jordbruksfastighet, är berättigad att för bevillnings-taxeringen avdraga sex procent av taxeringsvärdet blott å sådan jordbruksfastighet, som av honom brukats.»

K. F. 11 febr.
1921.

Den föreslagna ändringen tillstyrktes av bevillningsutskottet i betänkande nr 2 att gälla för 1921 års taxering, och bevillningsutskottets förslag bifölls av riksdagen. Förordning (nr 39) angående, bland annat, denna ändring utfärdades den 11 februari 1921.

Proposition
nr 213 år
1921.

I proposition den 18 mars 1921, nr 213, föreslog sedermera Kungl. Maj:t riksdagen att besluta en ny punkt 1:o) i 3 § av anvisningarna vid bevillningsförordningen av följande lydelse:

»Därest skattskyldig åtnjutit sådan inkomst av fast egendom, varom i 9 § 1 mom. a)–d) sägs, eller inkomst av frälseränta, äger den skattskyldige åtnjuta avdrag för det genom fastighetsbevilning beskattade belopp av sex för hundra av taxeringsvärdet å jordbruksfastighet och fem för hundra av taxeringsvärdet å annan fastighet, varav inkomsten åtnjutits. Detta avdrag tillkommer ägaren eller innehavaren av fastigheten utom för det fall, att jordbruksfastighet upplåtits åt landbo eller arrendator, då avdraget tillkommer landbon eller arrendatorn. Avdraget skall beräknas efter taxeringsvärdet året näst före det, då taxeringen sker. För det fall att fastigheten nästföregående år icke varit underkastad fastighetsbevilning men dylik skall utgå för det år, då taxeringen sker, får avdrag äga rum utan hinder därav, att bevilning för fastigheten icke utgått, men skall även då avdraget beräknas å taxeringsvärdet nästföregående år. Därest olika skattskyldiga ägt, innehaft eller brukat samma fastighet under olika delar av nästföregående år, skall avdraget fördelas emellan de skattskyldiga i förhållande till den tid, en var av dem ägt, innehaft eller brukat fastigheten. Har ägaren av en jordbruksfastighet själv brukat en del av fastigheten och haft återstoden utarrenderad samt hava särskilda taxeringsvärden icke varit åsatta de skilda brukningsdelarna, får fastighetens taxeringsvärde uppdelas på brukningsdelarna och avdraget fördelas mellan ägaren och arrendatorn i förhållande till de därvid erhållna värdena.»

I samband därmed föreslogs även ett tillägg till 4 § av bevillningsförordningens anvisningar med en utveckling av det i 11 § 2:o) a) bevillningsförordningen givna stadgande om avdrag med fem för hundra av taxeringsvärdet å fastighet, som av ägaren begagnats i rörelse eller yrke. Detta tillägg var av följande lydelse:

»Skattskyldig, som i rörelse eller yrke använt egen fastighet, äger att vid uppskattning av inkomsten av rörelsen eller yrket åtnjuta avdrag för det genom fastighetsbevilning beskattade, hyresvärdet motsvarande belopp av fem för hundra av fastighetens taxeringsvärde eller, om blott en del av fastigheten använts i rörelse eller yrke, av den därå löpande delen av taxeringsvärdet. Avdraget skall beräknas efter taxeringsvärdet året näst före det, då taxeringen sker. Därest fastigheten nästföregående år icke varit underkastad fastighetsbevilning men dylik skall utgå det år, då taxeringen sker, får avdrag äga rum utan hinder därav, att bevilning

för fastigheten icke utgått, men skall även då beräknas efter taxeringsvärdet nästföregående år utom för det fall, att på grund av bestämmelsen i 4 § 4 mom. taxeringsvärde icke varit fastigheten åsatt, då avdraget får beräknas å taxeringsvärdet det år, taxeringen äger rum. Har fastigheten använts i rörelsen eller yrket blott en del av föregående år, får endast däremot svarande del av avdraget åtnjutas.»

Någon närmare motivering för dessa bestämmelser i de delar, som här äro av intresse, anfördes icke av föredragande departementschefen.

Den föreslagna formuleringen utav 4 § av anvisningarna vid bevillningsförordningen lämnades av bevillningsutskottet (i dess betänkande nr 55) utan erinran.

Beträffande den ifrågavarande avdragsrättens fördelning enligt 3 § av anvisningarna förklarade sig däremot utskottet icke hava kunnat följa Kungl. Maj:t. Härom yttrade utskottet:

»Vad angår avdragets uppdelning efter tiden för olika innehav, anser utskottet en sådan anordning kunna leda till orättvisa. Är fråga om stadsfastighet och i allmänhet annan fastighet än jordbruksfastighet, torde detta vara att i mindre grad befara. enär inkomsten av sådan fastighet i regel faller mera jämnt under året och således i stort sett står i direkt förhållande till tiden för innehavet. Beträffande jordbruksfastighet råder emellertid ett motsatt förhållande. I allmänhet torde inkomsten av jordbruk, i varje fall av det egentliga jordbruket, huvudsakligen inflyta under årets senare del, då den inbärgade skörden kan försäljas. Om således A. brukat en jordbruksfastighet under årets sju första månader, varefter B. den 1 augusti övertager densamma med årets gröda, skulle enligt förslaget A., som under sitt innehav kanske haft en mycket ringa inkomst av fastigheten, äga rätt till större del av ifrågavarande avdrag än B., som deklarerar den huvudsakliga årsinkomsten. Vad nu är påpekat angående inkomst av jordbruk, gäller också inkomst av skogsbruk, som, där fråga är om avverkning till avsalu eller om upplåtelse av avverkningsrätt, enligt sakens natur utfaller mera oregelbundet.

Om en uppdelning skulle ske, låge närmast till hands att låta avdraget delas i proportion till de olika brukarnas inkomster av fastigheten. En sådan uppdelning skulle dock stöta på stora praktiska svårigheter. Vederbörande deklareranter skulle själva icke kunna beräkna sitt avdrag, då de ömsesidigt ju saknade kännedom om den andres inkomstsiffra, och för taxeringsnämnderna skulle det bliva synnerligen besvärligt att härutinnan komplettera deklARATIONERNA.

Nu synes emellertid kunna ifrågasättas, om någon uppdelning av avdraget alls behöver ske, då samma fastighet brukats av mera än en under samma år. Grunden varför arrendator ansetts äga företräde framför ägare till hela avdraget, ehuru båda haft inkomst av fastigheten, är givetvis, att den förre har att ensam utgöra de efter taxeringsvärdet utgående kommunalutskylderna för fastigheten. Det vill förefalla utskottet, som om ett liknande skäl kunde motivera en motsvarande lösning för fall, då brukningstiden varit delad men brukningsobjektet detsamma. Den omförmälda skattskyldigheten åligger ju den som vid debiteringstillfället är innehavare, oavsett om fastigheten förut under större eller mindre del av året innehaft av annan. Rätt och billigt synes då vara, att samma person också får hela det

ifrågavarande avdraget. Som debiteringen sker på hösten, torde då ock i de flesta fall avdraget komma att åtnjutas av den som haft den största inkomsten av fastigheten. En sådan lösning av frågan, att omhandlade avdrag i sin helhet må tillkomma den som för det nästföregående året påförts eller bort påföras de efter taxeringsvärdet utgående kommunalutskylderna för fastigheten, synes utskottet alltså vara på en gång i möjligaste mån rättvis och i tekniskt avseende förenklad. Med hänsyn till önskvärd likformighet torde samma regel böra tillämpas även ifråga om annan fastighet än jordbruksfastighet, ehuru beträffande sådan fastighet Kungl. Maj:ts förslag, såsom ovan anmärkts, jämväl kunde varit möjligt att genomföra.

För sådana fall, där en jordbruksfastighet under året varit delad mellan ägare och arrendator utan att brukningsdelarna haft särskilda taxeringsvärden, är, såsom ovan framhållits, föreslaget, att fastighetens taxeringsvärde skulle uppdelas på brukningsdelarna och avdraget fördelas i samma proportion. Även fränsett de med en dylik uppdelning förenade praktiska svårigheterna synes konsekvensen kräva, att även i hithörande fall avdraget odelat får tillkomma den som haft att erlægga kommunalutskylderna för det odelade taxeringsvärdet. Följdriktigt torde ock vara, att ifrågavarande föreskrift utsträcker till att omfatta även andra fall av delad brukning, såsom då fastigheten är delad mellan flera arrendatorer eller mellan flera ägare.»

Bevillningsutskottet föreslog på dessa grunder, att senare delen av den förut återgivna punkten i 3 § av anvisningarna skulle erhålla följande lydelse:

»Därest olika skattskyldiga ägt, innehaft eller brukat samma fastighet under olika delar av nästföregående år, skall avdraget tillkomma den som för det året påförts eller bort påföras de efter taxeringsvärdet utgående kommunalutskylderna för fastigheten. Detsamma skall gälla, där ägaren av en jordbruksfastighet själv brukat en del av fastigheten och haft återstoden utarrenderad, eller fastigheten eljest varit delad mellan olika brukare, samt särskilda taxeringsvärden icke varit åsatta de skilda brukningsdelarna.»

Reservationsvis yrkades emellertid inom bevillningsutskottet bifall till Kungl. Maj:ts förslag oförändrat.

Frågans be-
handling i
kamrarna.

När bevillningsutskottets berörda betänkande företogs till behandling i riksdagen, framhöll dåvarande chefen för finansdepartementet, bland annat, att ett godkännande av bevillningsutskottets förslag i angivna avseende skulle leda till betänkliga konsekvenser, och att, därest något förslag till ändring i förevarande punkt icke av riksdagen godkändes, nytt förslag i ämnet kunde, efter särskild utredning, av Kungl. Maj:t framläggas för innevarande års riksdag i tillräckligt god tid för att en eventuell författning skulle kunna komma till tillämpning vid årets taxering.

Enligt båda kamrarnas samstämmiga beslut fick också den del av

3 § i anvisningarna, som berördes av bevillningsutskottets ändring, ur paragrafen utgå.

Den 18 november 1921 utfärdades sedermera förordning (nr 674) om ändring i vissa delar av förordningen den 28 oktober 1910 angående bevilning av fast egendom samt av inkomst, vilken med giltighetstid från den 1 januari 1922 innefattar, bland annat, dels de nyss angivna, av riksdagen antagna tilläggen till anvisningarna vid bevillningsförordningen, dels ock den i förenämnda förordning den 11 februari 1921 såsom gällande vid 1921 års taxering stadgade ändring i 11 § 2 mom. 1:o a) bevilningsförordningen.

K. F. 18 nov.
1921

Emellertid hade Kungl. Maj:t den 29 juni 1921 beslutat uppdraga åt 1921 års kommunalskattekommitté att skyndsamt verkställa utredning i de avseenden, som berördes i förenämnda, enligt riksdagens beslut strukna stycke i 3 § av anvisningarna vid bevillningsförordningen angående rätten till avdrag enligt 11 § 2 mom. 1:o a) bevilningsförordningen.

Uppdrag åt
1921 års
kommunal-
skatte-
kommitté

Vid det utdrag av statsråd-protokollet, varigenom Kungl. Maj:ts beslut delgavs kommunalskattekommittén, hade fogats en promemoria med vissa synpunkter i frågan, utarbetad inom finansdepartementet av assessorn Harald Waller.

P. M. inom
finans-
departemen-
tet.

I denna promemoria anfördes, bland annat, följande:

»Att den av utskottet föreslagna lösningen är enkel, torde vara otvivelaktigt, men att den skulle vara rättvisare än den av Kungl. Maj:t föreslagna, är enligt min åsikt tvivel underkastat. Min utgångspunkt är härvid, att inkomsten av en viss fastighet icke bör beskattas genom inkomstbevilning till större del än som överstiger det genom fastighetsbevilningen beskattade beloppet och detta oavsett vem som till vederbörande uppbördsmyndighet inbetalar fastighetsbevilningen eller kommunalutskylderna. Avdraget måste därför anordnas så, att det blir så effektivt som möjligt, d. v. s. får åtnjutas om möjligt till fullo. Vem som i verkligheten skall bära fastighetsbevilningen och kommunalutskylderna, kan ordnas genom privata avtal, men kommunen bör såvitt möjligt icke beskatta mer än den verkliga inkomsten av fastigheten, naturligtvis alltid med den reservationen att inkomsten för helt år räknat garanteras utgöra minst 6 procent (respektive 5 procent). Har inkomsten icke överstigit nämnda procenttal, skall inkomstbevilning icke utgöras av någon fastighetens ägare under året; är inkomsten däremot större, skall blott överskottet beskattas genom inkomstbevilning. Detta mål torde icke kunna med säkerhet vinnas vare sig genom Kungl. Maj:ts eller genom utskottets förslag, men genom tillämpning av Kungl. Maj:ts förslag torde man dock komma närmare det riktiga resultatet än enligt utskottets förslag.»

Huru denna ståndpunkt i promemorian närmare utvecklades, torde jag kunna här förbigå, då de där angivna synpunkterna i huvudsak återfinnas i kommunalskattekommitténs utlåtande.

1921 års
kommunal-
skatte-
kommitté.

Detta utlåtande inkom till finansdepartementet den 11 november 1921 och är i huvudsak av följande lydelse:

»Tillämpningen av denna bestämmelse [11 § 2 mom. 1:o a) bevillningsförordningen] möter ingen svårighet, så länge inkomsten av en viss fastighet är för ett visst år samlad i *en* skattskyldigs hand. Däremot uppstå svårigheter, då den samlade fastighetsinkomsten är delad mellan flera var för sig skattskyldiga. Detta är fallet, *då* fastigheten under året varit utarrenderad och den samlade inkomsten sålunda gått dels till ägaren i form av arrende dels till arrendatorn, *eller då* fastighet under året övergått från en ägare eller brukare till en annan ägare eller brukare och en var av dem tagit inkomsten under den tid han innehade fastigheten, *eller då* fastighet under året till olika delar utnyttjats av olika ägare eller brukare, vilka alltså tagit var sin del av fastighetens samlade avkastning, samt de olika brukningsdelarna ej varit åsatta särskilda taxeringsvärden. Då uppkommer den fråga, vilken av de olika inkomstagarna, som skall komma i åtnjutande av det stadgade avdraget, eller om detta skall dem emellan fördelas och i sådant fall efter vilken grund en dylik fördelning bör ske.

Positivt är detta spörsmål löst endast i fråga om jord, som är upplåten på arrende till landbo eller arrendator, i vilket fall avdraget skall ske från landbons eller arrendatorns inkomst av fastigheten. I övrigt är frågan om avdragsrätten lämnad öppen.

I 1921 års bevillningsutskotts betänkande nr 55 ifrågasattes emellertid att tillämpa en liknande regel även för det fall, att olika skattskyldiga ägt, innehaft eller brukat samma fastighet under olika delar av samma år, eller att ägaren av en jordbruksfastighet själv brukat en del av fastigheten och haft återstoden utarrenderad, eller fastigheten eljest varit delad mellan olika brukare, så att avdraget under alla omständigheter skulle tillkomma den, som för det året påförts eller bort påföras de efter taxeringsvärdet utgående kommunalutskylderna för fastigheten.

En sådan regel för avdragets tillgodonjutande, vilken liksom den för utarrenderad fastighet nu gällande innebär att, då flere skattskyldiga under samma år dragit inkomst av samma fastighet, allenast en av dem skall vara berättigad att tillgodogöra sig 6 respektive 5 procentsavdraget, måste emellertid betecknas såsom mindre tillfredsställande. I många fall leder det till, att avdragsrätten icke kan helt utnyttjas. I den mån den avdragsberättigades inkomst av fastigheten understiger avdragets belopp — ett förhållande som med hänsyn till avdragets storlek ej sällan läser vara att räkna med — får annan inkomstagare för skillnaden betala en skatt, som han principenligt borde vara fri från. Och den grund, varå en dylik bestämmelse skulle byggas — att endast en av inkomstagarna från fastigheten har att gälda de av fastigheten efter taxeringsvärdet utgående kommunalutskylderna det vill säga den garanterade skatten — är ej heller bärande. Visserligen är det så, beroende på beskattningens konstruktion, att denna garanterade skatt i beskattningsslängderna formellt påföres och följaktligen även måste gäldas av endast den ene av flere inkomstagare från fastigheten, men ingalunda

följer därav, att samma skatt reall taget utgår allenast av *hans* inkomst från fastigheten. Tvärtom är det och kommer alltid att bliva så, att denna skatt utgår av fastighetens samlade avkastning, och att skyldigheten att betala densamma tages i beräkning vid en eventuell uppgörelse angående fastigheten. Är det fråga om arrende torde arrendesumman hava bestämts med hänsyn till att arrendatorn skall betala ifrågavarande skatt, det vill säga jordägaren får så mycket mindre i arrende. Och är det fråga om köp eller annan överlåtelse, lærer nog vid uppgörelsen köparen eller tillträdaren hava tillsett, att han på ett eller annat sätt blivit gottgjord för den del av skatten, som belöper å den tid, under vilken avträdaren innehafvt fastigheten, eller på den avkomst denne därav njutit.

Vid sådant förhållande måste den enda utvägen att tillgodose de olika skattskyldigas berättigade intressen vara att på något sätt fördela avdragsrätten dem emellan. Därvid bör emellertid till en början anmärkas, att fullt tillfredsställande anordningar icke lära vara möjliga att åstadkomma, detta beroende på att ifrågavarande fastighetsbeskattning är byggd på en sammankoppling av två olika skatteprinciper. Den ena, primära, delen av skatten är i realiteten en objektskatt, som utgår av en fastighet efter taxeringsvärdet, och som sålunda kräver att fastigheten anses och behandlas såsom en odelbar enhet, utan hänsyn till vem som helt eller delvis tagit inkomsten därav. Den andra, sekundära, delen är en inkomstskatt, som hänför sig till ett personligt skattesubjekt, och som avser att träffa vad denne skattskyldige haft i inkomst av fastigheten, oavsett om denna inkomst härflutit från hela fastigheten eller från en del därav eller influtit under hela året eller blott en del därav. För en kombination av dessa båda skatteformer så att såsom skattepliktig inkomst av fastigheten skall anses allenast vad som återstår, sedan 6 procent respektive 5 procent av taxeringsvärdet avdragits (= den objektbeskattade inkomsten), skulle, då inkomsttagarne från fastigheten äro flere, erfordras att dessas särskilda inkomster sammanfördes på ett ställe och därefter proportionellt minskades med vad å en var av dem belöpte av det för hela fastigheten lagfästa avdraget.

En sådan anordning lærer dock av rent praktiska skäl icke kunna ifrågasättas. Visserligen skall jämlikt 16 § taxeringsförordningen taxeringsmyndigheten i den ort, där fastighet är belägen, numera hava tillgång till samtliga deklARATIONER, som röra fastigheten, och således även till dem, som upptaga inkomst av fastigheten allenast delvis eller för en del av året, vadan ett sammanförande av dessa deklARATIONER och en uppdelning av avdragsrätten i förhållande till de olika skattskyldigas inkomst av fastigheten icke skulle vara på detta stadium helt omöjlig. Men enligt deklARATIONERBLANKETTEN skall redan å densamma göras anteckning om ifrågavarande avdrag, och detta är uteslutet, så snart inkomsttagarne av fastigheten äro flere och den ene ej har kännedom om den andres inkomst. Avdragsfördelningen och den slutliga inkomstberäkningen skulle då i dessa fall överflyttas till taxeringsmyndigheterna, som skulle hava att till behandling samtidigt upptaga de olika inkomsttagarnas deklARATIONER och därvid verkställa fördelningen samt därefter utföra den slutliga inkomsten. Men en dylik utökning av beskattningsmyndigheternas redan nu tunga och omfattande arbete lærer så mycket mindre kunna ifrågasättas, som den skulle kunna bryta sönder den eljest i skattelagstiftningen genomförda principen, att den skattskyldige skall själf i deklARATIONEN beräkna sin skattepliktiga inkomst.

Någon annan mera möjlig grund för avdragets fördelning måste därför sökas.

Med hänsyn till avdragets betydelse och ställning i beskattningssystemet torde därvid böra såsom syftemål uppställas, i främsta rummet att avdraget får såvitt möjligt är till fullo utnyttjas — i den mån så ej sker blir motsvarande del av fastighetsinkomsten underkastad dubbel beskattning — samt vidare att avdraget så långt möjligt är tillkommer de olika inkomsttagarna efter förhållandet mellan varderas inkomst från fastigheten.

För det fall att samma fastighet under olika delar av året innehafts av olika skattskyldiga, synes den lämpligaste utvägen vara att såsom grund för avdragets fördelning dem emellan anvisa den tid av året, under vilken en var av dem njutit inkomst av fastigheten. Det medgives ock i 1921 års bevillningsutskotts betänkande nr 55, att denna delningsgrund skulle kunna vara antaglig för stadsfastighet och i allmänhet för annan fastighet än jordbruksfastighet, enär inkomsten av sådan fastighet i regel faller mera jämnt under året och således i stort sett står i direkt förhållande till tiden för innehavet. Beträffande jordbruksfastighet rådde emellertid — anför utskottet — ett motsatt förhållande, då inkomsten av jordbruket, i varje fall av det egentliga jordbruket, huvudsakligen inflöte under årets senare del, då den inbärgade skörden kunde försäljas. Men även om vad utskottet sålunda anmärkt i många fall är riktigt, är dock anmärkningen ingalunda av den allmängiltiga art, att därå kan grundas någon bestämmelse angående rätten till ifrågakvarande avdrag. Åtskilliga intäkter från jordbruksfastighet — såsom de förnödenheter i bostad och annat, som brukaren tillgodogör sig för sitt personliga behov, produkter från ladugården, alster av vissa binäringar till jordbruket m. m. — utfalla så tämligen jämnt året runt. Och vad angår intäkter av det egentliga jordbruket och av skogsbruk lär den tidpunkt av året, då de inflyta, få anses vara den, då produkterna realiserar, och när så sker beror ej sällan av konjunkturförhållandena. Under alla förhållanden synes någon fördelningsgrund, som generellt taget bättre än den ovan angivna tillgodoser de olika inkomsttagarnas inbördes rätt, icke stå att finna, och man lär därför vara nödsakad att anlita densamma.

Beträffande därefter det fall att olika områden av samma fastighet under året ägts eller brukats av olika skattskyldiga utan att särskilt taxeringsvärde varit varje brukningsdel åsatt, synes den enda framkomliga vägen för avdragets fördelning vara att beräkna vad av taxeringsvärdet, som kan belöpa å de olika brukningsdelarna, och därefter fördela avdragsrätten efter förhållandet mellan de sålunda erhållna värdena. Därvid är emellertid att uppmärksamma, att en dylik beräkning icke kan vara av taxeringsmyndighet granskad, då den skattskyldige skall avgiva sin deklaration och däri verkställa det därpå grundade avdraget å sin inkomst. Denna svårighet torde ej kunna övervinnas på annat sätt än att åt deklaranten överlämnas att själv förslagsvis angiva vad av taxeringsvärdet, som han anser skäligen böra belöpa å det område han brukar, och beräkna avdraget därå, varefter det måste ankomma på beskattningsmyndigheterna att efter jämförelse mellan de olika brukningsdelarna justera och fastställa beräkningen. Den uppgift, som härigenom överlämnas åt taxeringsmyndigheten, torde emellertid ej bli av någon avsevärd omfattning, helst vid den fastighetstaxering, som skall verkställas under år 1922, varje brukningsdel av en fastighet kommer att särskilt taxeras.

Om emellertid rätten att åtnjuta ifrågakvarande avdrag i ovan angivna fall — då fastighet under året övergått från en ägare eller brukare till annan ägare eller brukare, eller under året till olika delar innehafts av olika skattskyldiga utan

att särskilt taxeringsvärde varit varje brukningsdel åsatt — ordnas efter principen om avdragets fördelning mellan de olika inkomsttagarna, så synes kunna ifrågasättas, huruvida det kan vara skäligt att beträffande utarrenderad jordbruksfastighet bibehålla bestämmelsen om att avdragsrätten skall åtnjutas av arrendatorn ensam. Även här föreligga samma grundläggande förutsättningar som i de ovan angivna fallen: inkomsten av fastigheten är delad mellan jordägaren, som åtnjuter sitt arrende, och arrendatorn, som tager avkastningen av fastigheten och deklarerar inkomst härav med avdrag för arrendet. Den primära delen av skatten — de efter taxeringsvärdet utgående kommunala utskylderna — utgår givetvis av fastighetens samlade avkomst och får antagas vara tagen i beräkning vid arrendeavtalets uppgörande. Den sekundära delen av ifrågavarande beskattning är en ny påлага, som rimligtvis bör dragas av båda inkomsttagarna gemensamt. Även här bör rättvisligen en uppdelning äga rum. Att finna en fullt tillfredsställande grund för en dylik uppdelning är dock icke möjligt med hänsyn till de från fall till fall mycket olika förhållandena mellan jordägarens och arrendatorns inkomst av fastigheten. Man måste därför nöja sig med en rätt så grovt tillskuren bestämmelse. Som en sådan skulle man kunna tänka sig, att avdraget uppdelas till $\frac{2}{3}$ åt arrendatorn och $\frac{1}{3}$ åt jordägaren. Även om denna delningsgrund i många fall ej ger ett så riktigt resultat, som önskligt vore, blir detta dock under alla förhållanden mera rättvist än det, som följer av bestämmelsen om arrendatorns ensamrätt till avdraget.

Det må i detta sammanhang omnämnas, att i några av de yttranden, som av kommittén infordrats från landskamrerarne i länen angående erfarenheterna vid tillämpningen av 1920 års skatteförfattningar, förekomma uttalanden om ifrågavarande procentuella avdrag. I yttrandet från *Malmöhus län* påpekas det oegentliga däri, att *arrendatorn* i bevillningshänseende får njuta avdrag för vad som av fastighetsinkomsten beskattats hos *ägaren*, och framhålles, att det egentligen torde vara ägaren och icke arrendatorn, som i verkligheten får vidkännas de kommunala utskylderna för fastigheten. I yttrandet från *Östergötlands län* uttalas, att tillämpningen av bestämmelserna angående 6 % -avdraget torde i mångt fall allt för mycket gynna en arrendator, som arrenderar fastighet med skog, då det ofta mött svårighet att rättvist uppdelat taxeringsvärdet å den del, som brukas av arrendatorn, och å skogen, varav ägaren i regel själv åtnjuter hela avkastningen. Från *Kronobergs län* meddelas, att tillämpningen av avdragsrätten där vållat svårigheter särskilt i fråga om skogen, i det att såväl fastighetsägaren, som förmenat att skogen icke kunnat anses ingå i arrendet, som arrendatorn, vilken ansett att så vore fallet, båda gjort anspråk på avdragsrätten. I *Södermanlands län* hava bestämmelserna angående avdraget så tillämpats, att arrendatorn, som betalt kommunalutskylderna för hela fastigheten, fått tillgodonjuta hela 6 % -avdraget, även om från arrendet undantagits i taxeringsvärdet inbegripen skogsmark. Från *Gäddleborgs län* meddelas, att många fall förekomma, då bolag dels upplåtit hemman eller del därav till brukare mot visst arrende och frihet från all skattskyldighet för den arrenderade fastigheten, dels utarrenderat en mindre del av ett hemman, vanligen inägojorden, medan bolaget disponerat den till hemmanet hörande skogsmarken, och att därvid tveksamhet uppstått, huruvida ägaren eller arrendatorn vore berättigad till 6 % -avdraget, och om avdraget skulle fördelas efter en uppskattning av de olika brukningsdelarnas beräknade värde. Dessa uttalanden torde i sin mån bära vittne om behovet av klara och uttömmande bestämmelser i förevarande ämne.

Om man nu — såsom kommittén håller före — bör grunda de erforderliga föreskrifterna å principen om avdragsrättens fördelning mellan de olika inkomsttagarna av fastigheten, och man i fråga om grunderna för denna fördelning måste åtnöjas med ovan angivna, förvisso icke under alla förhållanden fullt tillfredsställande regler, torde det vara lämpligt att för sådana speciella fall, då avdragsrätten med tillämpning av de föreslagna bestämmelserna icke kan för viss inkomsttagare av fastighet ifrågakomma eller åtminstone icke till fullo utnyttjas, tillerkänna taxeringsmyndighet befogenhet att låta annan eller andra inkomsttagare av fastigheten få tillgodoräkna sig avdraget till den del, detsamma icke av den förre utnyttjas. Om exempelvis i en utarrenderad egendom ingår skog, därav avkastningen dock huvudsakligen tillkommer ägaren, och arrendatorns inkomst av egendomen icke är större, än att avdraget allenast delvis kan komma tillgodo, bör taxeringsmyndigheten kunna medgiva ägaren avdrag å dennes inkomst från egendomen med större eller mindre del av det avdrag, som icke kunnat av arrendatorn utnyttjas. Om av två personer, som under olika delar av året varit ägare eller brukare av en egendom, den ene icke åtnjutit någon behållen inkomst av egendomen, bör avdraget i sin helhet kunna tillgodokomma den andre o. s. v.

Det har icke undgått kommitténs uppmärksamhet, att den för utarrenderad fastighet ifrågasatta nya bestämmelsen om avdragsrättens uppdelning mellan jordägare och arrendator — i händelse sådant bestämmelse skulle beslutas — tilläventyrs icke kan vinna tillämpning redan vid 1922 års taxeringar, detta beroende därpå, att de för dessa taxeringar avsedda deklarationsblanketter måste vara tillgängliga för utdelning eller kanske redan utdelade vid den tid, då ett eventuellt beslut i ämnet kan vara färdigt att offentliggöras, och samma blanketter upptaga avdraget i fråga till 6 % av taxeringsvärdet utan någon antydan därom att, då fråga är om utarrenderad fastighet, en fördelning av samma avdragsrätt får äga rum. Möjligen skulle det kunna anses vara för en dylik bestämmelses tillämpning redan vid 1922 års taxeringar tillräckligt, om taxeringsmyndigheterna kunde i god tid effektivt underrättas om ett sådant beslut och sålunda sättas i tillfälle att vid deklarationernas granskning tillämpa detsamma. Men skulle detta stöta på alltför stora svårigheter, läser ej återstå annat än att låta med tillämpningen anstå till 1923 års taxeringar. För övriga ovan angivna fall, då en uppdelning av avdragsrätten ifrågasättes, torde nu berörda förhållande ej vara av någon betydelse, utan synes för dessa fall en eventuell föreskrift om fördelning kunna vinna tillämpning vid 1922 års taxering, utan att blankettens innehåll lägger hinder i vägen därför.

Ett förslag till de ändringar i bevillningsförfordningen och därtill hörande särskilda anvisningar, som erfordras, om ifrågavarande spörsmål ordnas enligt de av kommittén ovan angivna linjer, bifogas i särskild bilaga.»

Kommunalskattekommitténs förslag till ändrad lydelse av vissa delar av förordningen den 28 oktober 1910 angående bevillning av fast egendom samt av inkomst jämte till samma förordning hörande särskilda anvisningar är av följande lydelse:

11 § 2 mom. 1:o) a) i förordningen:

»a) för det genom fastighetsbevillning beskattade belopp av sex för hundra av taxeringsvärdet å jordbruksfastighet och fem för hundra

av taxeringsvärdet å annan fastighet, varav åtnjutits inkomst, varom i 9 § 1 mom. a)—d) sägs, eller å frälseränta;».

3 § 1:o) i särskilda anvisningar till ledning vid taxeringen:

»1:o) Därest skattskyldig åtnjutit sådan inkomst av fast egendom, varom i 9 § 1 mom. a)—d) sägs, eller inkomst av frälseränta, äger den skattskyldige åtnjuta avdrag för det genom fastighetsbevilning beskattade belopp av sex för hundra av taxeringsvärdet å jordbruksfastighet och fem för hundra av taxeringsvärdet å annan fastighet, varav inkomsten åtnjutits, skolande därvid iakttagas

att om jordbruksfastighet under året varit på arrende upplåten till arrendator, avdraget skall tillgodonjutas till en tredjedel av jordägaren och till två tredjedelar av arrendatorn;

att om under året jordbruksfastighet övergått från en ägare eller brukare till annan ägare eller brukare, eller annan fastighet bytt ägare, avdraget skall emellan dem fördelas i förhållande till den tid, en var av dem ägt eller brukat fastigheten;

att om under året jordbruksfastighet till olika områden utnyttjats av olika ägare eller brukare eller annan fastighet uppdelats mellan flere ägare utan att särskilda taxeringsvärden varit åsatta de olika brukningsdelarna, avdraget skall emellan ägarna eller brukarna fördelas i förhållande till de värden, som vid en uppdelning av taxeringsvärdet finnas skäligen belöpa å de olika brukningsdelarna;

samt att om vid tillämpning av sålunda givna bestämmelser det för fastigheten i dess helhet medgivna avdraget icke kan tillfullo utnyttjas, vad en inkomsttagare av fastigheten icke kan av avdraget räkna sig tillgodo må på därom av skattskyldig gjord framställning av taxeringsmyndigheten tilläggas annan eller andra inkomsttagare av samma fastighet till avräkning å hans därav influtna inkomst.

Avdraget skall beräknas efter taxeringsvärdet året näst före det då taxeringen sker. För det fall att fastigheten nästföregående år icke varit underkastad fastighetsbevilning, men dylik skall utgå för det år, då taxeringen sker, får avdrag äga rum utan hinder därav, att bevilning för fastigheten icke utgått, men skall även då avdraget beräknas å taxeringsvärdet nästföregående år.»

Över detta kommunalskatteskommitténs förslag avgav kammarrätten — efter överståthållarämbetets och länsstyrelsernas hörande — den 20 december 1921 infortrat utlåtande.

Såväl överståthållarämbetet som samtliga länsstyrelser med undantag av dem i Södermanlands, Örebro, Västernorrlands och Västerbottens län

Yttanden
över kon-
munalskatte-
kommitténs
förslag.

hava i huvudsak tillstyrkt förslaget eller lämnat det utan erinran. Av åtskilliga länsstyrelser har betonats behovet av föreskrifter i den riktning, förslaget innehåller. Å andra sidan hava från vissa håll framhållits de svårigheter, som förslagets genomförande skulle vålla taxeringsmyndigheterna.

Av de länsstyrelser, som ej tillstyrkt förslaget, har länsstyrelsen i *Södermanlands* län företrädesvis vänt sig mot den föreslagna fördelningen av avdraget mellan ägare och arrendator. I övrigt anser länsstyrelsen i allmänhet möjlighet förefinnas att även utan ny lagstiftning tillämpa regler, i det väsentliga överensstämmande med dem, som kommunalskattekommittén föreslagit. Länsstyrelsen i *Örebro* län har hänvisat till möjligheten att genom privata avtal reglera de förhållanden, varom här är fråga, och ansett en ny lagstiftning onödig. Länsstyrelsen i *Västernorrlands* län förordar i huvudsak 1921 års bevillningsutskotts förslag.

Länsstyrelsen i *Västerbottens* län anför i huvudsak följande. Frågan om jordägares eller arrendators avdragsrätt hade väl uppmärksammats jämväl av prövningsnämnden i Västerbottens län. Denna fråga hade emellertid ej särdeles stor betydelse för länet. Utarrendering ägde rum framförallt beträffande sågverksbolagens fastigheter. Arrendet avsåge därvid huvudsakligen inägojorden, men fastighetens värde låge företrädesvis i skogsmarken och skogen. Bolagen torde i regel betala samtliga utskylder för fastigheterna. Då någon uppdelning av taxeringsvärdena efter brukningsdelar hittills ej ägt rum, hade prövningsnämnden utan vidare ställt sig på den ståndpunkten, att jordägaren och ej arrendatorn bort åtnjuta ifrågavarande avdrag i hela dess omfattning. Då vid blivande fastighetstaxering varje brukningsdel kunde åsättas särskilt värde, torde spørsmålet i fråga därigenom få anses löst, åtminstone vad anginge förhållandena inom länet. Förslaget om fördelning av avdragsrätten mellan flere ansåges vålla ett tämligen onödigt arbete. Länsstyrelsen hölle på dessa grunder före, att det vore tillräckligt, om frågan upptoges till slutligt bedömande i sammanhang med den definitiva kommunalskattelagstiftningen.

Av de länsstyrelser, som i huvudsak tillstyrkt förslaget, hava vissa framställt erinringar i enskilda punkter.

Länsstyrelsen i *Uppsala* län har sålunda ansett det kunna ifrågasättas, huruvida icke den föreslagna bestämmelsen om skyldighet för beskattningsmyndigheterna att i vissa fall låta en inkomsttagare komma i åtnjutande av uppkommet överskott å en annan inkomsttagares avdrag av praktiska skäl borde utgå; detta desto hellre, som ifrågavarande stadgande icke stode i överensstämmelse med den i skattelagstiftningen

genomförda och av kommittén i annat sammanhang framhållna principen, att den skattskyldige skall själv i deklARATIONEN beräkna sin skattepliktiga inkomst.

Länsstyrelsen i *Gottlands* län finner den utredning, som ligger till grund för kommunalskattekommitténs förslag beträffande uppdelningen av avdrag mellan jordägare och arrendator, icke tillfyllest motivera vare sig att sådan uppdelning äger rum eller att den bör ske på det av kommittén föreslagna sättet.

Länsstyrelsen i *Gävleborgs* län vill starkt ifrågasätta, huruvida icke bestämmelsen, att, därest det för fastighet i dess helhet medgivna avdraget icke kan fullt utnyttjas, vad *en* inkomsttagare icke kan räkna sig till godo må på framställning tilläggas annan inkomsttagare av samma fastighet till avräkning å hans därav influtna inkomst, bör helt utgå ur förslaget, enär detsamma skulle, utan att i avsevärd mån befrämja rättvisan, tillkrångla de redan förut mycket invecklade taxeringsbestämmelserna.

Länsstyrelsen i *Jämtlands* län slutligen finner det vara riktigare att, i stället för att låta arrendator få två tredjedelar och jordägaren en tredjedel av det ifrågavarande avdraget, låta avdraget fördelas mellan båda i förhållande till varderas inkomst. Vidare finner länsstyrelsen, att den taxeringsmyndighet medgivna rätt att i visst fall avvika från de föreslagna bestämmelserna bör tillämpas, oavsett om den skattskyldige därom gjort framställning eller ej.

Kammarrätten yttrar i huvudsak följande.

Kammarrätten hade väl funnit det remitterade förslaget kunna göras till föremål för vissa erinringar från rationell beskattningssynpunkt. Med hänsyn till den föreslagna regleringens avsedda provisoriska karaktär och därtill att, såsom ock vissa länsstyrelser framhållit, en del av förslagets grundsatser redan i avsevärd utsträckning tillämpats vid 1921 års taxering, hade kammarrätten emellertid ansett sig kunna, fränsett två detaljer, tillstyrka förslaget. För detsamma hade ock de flesta länsstyrelserna, nämligen alla utom fyra, uttalat sig.

Tillämpningen av den i förslaget till ändrad lydelse av 3 § 1:o) i de särskilda anvisningarna till ledning vid taxeringen upptagna bestämmelsen om det ifrågavarande avdragets tillerkännande i visst fall åt annan skattskyldig än den eller de i första hand därtill berättigade hade i förslaget *dels* förbehållits åt taxeringsmyndighet, *dels ock* gjorts beroende av därom av skattskyldig gjord framställning. Ingendera av dessa inskränkningar, av vilka den senare kritiserats jämväl av en av de hörda länsstyrelserna, syntes vara motiverad av några sakska. Enligt kammarr-

rättens uppfattning borde båda dessa inskränkningar bortfalla och i följd härav orden »må på därom av skattskyldig gjord framställning av taxeringsmyndigheten» utgå och ersättas med exempelvis »skall».

Departements-
chefen.

Det spörsmål, varom nu är fråga, avser rätten att från den totala inkomsten av fast egendom draga det genom fastighetsbevilning beskattade beloppet av sex för hundra av taxeringsvärdet å jordbruksfastighet och fem för hundra av taxeringsvärdet å annan fastighet i sådana fall, då den samlade fastighetsinkomsten är delad mellan flera var för sig skattskyldiga. Detta är, såsom kommunalskattekommittén framhållit, fallet,

1) *då* fastigheten under året varit utarrenderad och inkomsten av fastigheten sålunda gått dels till ägaren i form av arrende dels till arrendatorn;

2) *då* fastigheten under året övergått från en ägare eller brukare till annan ägare eller brukare och en var av dem tagit inkomsten under viss del av året; och

3) *då* fastigheten under året till olika delar utnyttjats av olika ägare eller brukare, vilka alltså tagit var sin del av fastighetens samlade avkastning, samt de olika brukningsdelarna ej varit åsatta särskilda taxeringsvärden.

Det var emellertid endast de med 2) och 3) betecknade fallen, som avsågos i det stycke av Kungl. Maj:ts förslag till 3 § av anvisningarna vid bevillningsförordningen, vilket omformulerades av 1921 års riksdags bevillningsutskott och av riksdagen blev struket. Det var också endast dessa fall, som angåvos i Kungl. Maj:ts den 29 juni 1921 meddelade remiss till kommunalskattekommittén.

Kommittén har i dessa båda fall ställt sig på i huvudsak samma ståndpunkt som Kungl. Maj:ts nämnda förslag men med ett viktigt tillägg. Till frågan om detta tillägg skall jag senare återkomma. Jag vill nu närmast framhålla, att kommunalskattekommitténs enhälliga förslag i övrigt i berörda del vunnit stark anslutning av länsstyrelserna och godkänts även av kammarrätten. Endast en länsstyrelse har ställt sig på den ståndpunkt, som i följd intogs av bevillningsutskottet. Det har på sina håll uttalats, att i huvudsak den föreslagna regeln skulle gälla, även om den icke uttryckligen fastsloges i författningstexten. En dylik uppfattning läser också hava legat bakom förra årets proposition i ämnet. De inkomna yttrandena synas mig emellertid bära otvetydigt vittne om behovet av uttryckliga bestämmelser, och jag anser på den grund, att kommunalskattekommitténs förslag härvidlag bör följas. Utan

särskilt stadgande torde det därvid vara klart, att motsvarande regler skola gälla exempelvis för sådana fall, då en fastighet *under skatteåret* uppdelats i särskilda brukningsdelar. så att den, som ensam brukat fastigheten, då får åtnjuta så stor del av avdraget, som svarar mot den del av året, under vilken han innehaft fastigheten, och återstoden utav avdraget fördelas på brukarna av de särskilda fastighetsdelarna.

Större tvekan erbjuder det av mig med 1) betecknade fallet om avdragsrätten för den händelse att fastighet under året varit utarrenderad och den samlade inkomsten gått dels till ägaren i form av arrende, dels till arrendatorn. Denna fråga måste nämligen anses hava fått sin lösning för provisorietiden redan av 1920 års riksdag, fastän 1921 års riksdag givit en tydligare form för vad 1920 års riksdag avsåg. Kommunalskattekommittén har emellertid funnit konsekvensen fordra, att detta fall, såsom i huvudsak likartat med de båda andra, även löstes efter liknande grunder som dessa, desto mera som erfarenheten gäve vid handen, att tillämpningen av gällande bestämmelser medfört obilliga konsekvenser. Ett i det stora hela rättvisare resultat än om vare sig jordägaren eller arrendatorn finge ensam åtnjuta avdraget, skulle, menar kommittén, vinnas, om man uppställde regeln, att jordägaren skall åtnjuta en tredjedel och arrendatorn två tredjedelar av avdraget.

Jag kan, såsom jag nyss antytt, i denna punkt ej undertrycka en viss tvekan angående lämpligheten av att nu under provisorietiden frånga vad som en gång fullt medvetet av riksdagen fastslagits. Konsekvensen synes mig ej med nödvändighet bjuda, att även detta fall i anslutning till de övriga upptages till ny behandling. I själva verket torde nämligen en reell skillnad mellan detta och de båda andra fallen föreligga därutinnan. att i de sistnämnda fallen olika personer själva bruka antingen samtidigt olika jordområden eller ock å olika tider samma område, varför det här egentligen är fråga om skilda inkomster, medan i det förstnämnda fallet närmast avses den händelse, att *samma* avkastning fördelas mellan olika personer, av vilka endast den ene brukar jorden.

Icke desto mindre anser jag mig icke böra motsätta mig införande av en bestämmelse, som enhälligt föreslagits av kommunalskattekommittén, och som förordats av nära nog samtliga länsstyrelser ävensom av kammarrätten. I detta sammanhang bör emellertid ej förbises, att förslaget i nu berörda del — med hänsyn till den praktiska omöjligheten att få nya deklarationsformulär tryckta inom erforderlig tid före den 1 mars 1922 — icke skulle kunna träda i kraft förrän till 1923 års taxering. Då, såsom jag senare vill utveckla, de ändringar i skatteförfattningarna, som nu synas böra föreläggas riksdagen, lämp-

ligen torde erhålla giltighet allenast för årets taxering, har jag ansett riktigast att icke nu föreslå någon ändring i förevarande del. Under 1) har därför, då samtliga regler angående avdragets åtnjutande i de fall, då flera skattskyldiga haft inkomst av samma fastighet, lämpligen böra sammanföras, endast upptagits den regel i förevarande avseende, som år 1921 infördes i 11 § 2 mom. 1:o a) bevillningsförordningen. Motvarande ändring har företagits i sistnämnda paragraf.

Kommunalskattekommittén har vidare — såsom jag på tal om två av de nu förevarande tre fallen redan antytt — föreslagit en tilläggsbestämmelse, som i sin mån skulle komplettera de för alla tre fallen stadgade huvudreglerna. Denna bestämmelse innebär, att, om vid tillämpning av huvudreglerna det för fastigheten i dess helhet medgivna avdraget icke kan tillfullo utnyttjas, vad *en* inkomsttagare av fastigheten icke kan av draget räkna sig tillgodo må på därom av skattskyldig gjord framställning av taxeringsmyndigheten tilläggas annan eller andra inkomsttagare av samma fastighet till avräkning å hans eller deras därav influtna inkomst.

Jag anser mig icke kunna tillstyrka antagandet av en sådan bestämmelse som denna utan att samtidigt framhålla de betänkligheter, som framställa sig mot att låta den princip, som ligger till grund för bestämmelsen, vinna insteg i vårt beskattningsväsende. En av de sedan gammalt erkända huvudgrundsatserna för beskattningen är ju principen om skatternas »bestämthet». Den föreslagna bestämmelsen synes mig innebära ett starkt avsteg från denna princip, i det själva grundlaget för beskattningen, det antal skattekrönor, med vilket den skattskyldige skall delta i beskattningen, blir i hög grad beroende av en faktor, som ligger helt utom den skattskyldiges eget inflytande, nämligen storleken utav en *annan* persons inkomst. Ju sämre denne andre har det ställt, ju mindre inkomst han utvinner av den fasta egendom, varom fråga är, ju mindre del av det ifrågavarande avdraget han alltså kan utnyttja, desto bättre för den förste skattskyldige. Särskilt vid uppgörandet av arrendeavtal spelar uppenbarligen storleken av jordägarens framtida skattskyldighet en avgörande roll för fastställande av arrendets storlek. Skall nu denna skattskyldighets omfattning bliva beroende av huru stor nettoinkomst arrendatorn kan komma att utvinna av fastigheten, ligger svårigheten att uppgöra en dylik kalkyl uppenbar.

Trots de betänkligheter, åt vilka jag nu givit uttryck, finner jag mig böra i huvudsak tillstyrka förslaget även i denna punkt, just med hänsyn till att det här gäller ett provisorium. Jag anser det nämligen möjligt, att även med de bestämmelser om en vidsträcktare fördelning

av avdragsrätten, som i det föregående berörts, påtagliga missförhållanden i enstaka fall skulle kunna uppstå; och det lär svårigen vara möjligt att på annat sätt än genom att medgiva taxeringsmyndigheterna rätt till en viss frihet vid taxeringen finna bot för sådana missförhållanden. Jag håller sålunda före, att, trots de invändningar, som kunna framställas, viss möjlighet bör beredas skattskyldig att erhålla sådant ytterligare avdrag, varom nu är fråga. Jag kan emellertid icke förorda kammarrättens förslag, att den skattskyldige skulle erhålla en absolut rätt till sådant avdrag, utan anser det fastmera — med hänsyn till taxeringsmyndigheternas stora arbetsböda — tillrådligt, att avdrag, varom nu är fråga, medgives endast undantagsvis, då synnerliga skäl därtill föreligga.

I likhet med kammarrätten finner jag det däremot ej böra vara nödvändigt, att taxeringsmyndigheten skall hava mottagit framställning i ämnet från den skattskyldige, för att ytterligare avdrag skall kunna medgivas. En dylik föreskrift synes mig, bland annat, nödvändig göra särskilda bestämmelser angående formen för framställningen och tiden för dess avgivande. Förslag i dessa avseenden saknas för närvarande, och något lämpligt sätt att innevarande år i tillräckligt god tid bibringa de skattskyldiga kännedom om en sådan bestämmelses förefintlighet lär svårigen kunna utfinnas.

Den omständigheten, att, då fastighet är utarrenderad, arrendatorn även vid innevarande års taxering skall åtnjuta hela avdraget, lär ej böra utgöra hinder mot att även i dylika fall giva taxeringsmyndigheterna rätt att redan i år, om synnerliga skäl därtill förefinnas, medgiva jordägaren rätt till sådant avdrag, som arrendatorn icke kunnat utnyttja.

Jag torde senare under riksdagens lopp komma att föreslå Kungl. Maj:t att framlägga förslag till vissa ändringar i skatteförfattningarna, vilka skola tillämpas först från och med år 1923. Det förefaller mig därför mest praktiskt att i den proposition, som nu skulle föreläggas riksdagen, upptaga endast sådana ändringar i skatteförfattningarna, som skola träda i kraft omedelbart. Åt dessa torde förlänas giltighet endast för årets taxering. I ett sammanhang kan sedermera framläggas förslag till alla de ändringar, som böra gälla från och med år 1923, däri inbegripna också de i den nu föreslagna provisoriska förordningen intagna ändringar, som skola äga bestånd även för framtiden.

**Taxerings-
förrordningen.**

Jämväl i taxeringsförrordningen synas vissa ändringar böra vidtagas, avsedda att tillämpas redan vid årets taxering, och torde även dessa ändringar böra upptagas i en särskild, provisorisk förrordning för att därefter jämte andra ändringar, vilka icke kunna tillämpas förrän år 1923, sammanföras i en förrordning, upptagande samtliga de ändringar i taxeringsförrordningen, som skola gälla fran och med nämnda år, och är det min avsikt att senare anmäla förslag till en dylik förrordning.

2 § 1 mom.
och 16 §
taxerings-
förrordningen.

Uppdrag åt
inkomst-
skattesak-
kunniga.

Jämlikt av Kungl. Maj:t den 29 juni 1921 lämnat bemyndigande uppdrog chefen för finansdepartementet åt landskamreraren Otto V. Landén och assessorn Harald Waller att i deras egenskap av redan tidigare inom departementet tillkallade sakkunniga (inkomstskattesakkunniga) verkställa utredning, i vad mån särskilda bestämmelser om skyldighet att avlämna uppgifter till ledning vid egen taxering borde meddelas för sådana skattskyldiga, vilka äro fritagna från skyldighet att erlægga inkomst- och förmögenhetsskatt men skola taxeras till inkomstbevillning.

Vid anmälan av detta ärende anförde dåvarande departementschefen, statsrådet Beskow:

»Enligt gällande förrordning den 28 oktober 1910 om taxeringsmyndigheter och förfarandet vid taxering har skyldighet att utan särskild anmaning avgiva uppgift till ledning för egen taxering (deklaration) under innevarande år icke ålegat statsverket för vare sig inkomst av fast egendom eller inkomst av rörelse eller yrke. Icke heller har skyldighet ålegat staten att utan anmaning avgiva uppgift jämlikt 16 § i nämnda förrordning. Staten har nämligen icke tidigare varit taxerad till bevillning och kan fortfarande icke taxeras till inkomst- och förmögenhetsskatt. Däremot har Kungl. Maj:t i förrordning den 4 februari 1921 angående avlämnande av uppgift till ledning vid statens taxering till bevillning m. m. i administrativ ordning meddelat föreskrifter angående viss uppgiftsplikt för statens myndigheter m. fl. Underlåtenhet att avlämna uppgift enligt denna förrordning har dock givetvis icke medfört samma påföljd som en motsvarande underlåtenhet av den enligt taxeringsförrordningen uppgiftspliktige.

Då nu emellertid staten från och med innevarande år taxeras till bevillning av inkomst, skulle deklarationsplikt jämlikt taxeringsförrordningen med dess nuvarande lydelse hädanefter komma att åligga statsverket. Det torde dock vara uppenbart, att denna förrordnings föreskrifter om deklarationsplikt ej äro lämpade för vare sig staten eller vissa andra skattskyldiga, vilka rätteligen ej borde hava att avgiva

andra uppgifter än sådana, som omförmälas i 16 § taxeringsförordningen. Det synes mig i själva verket kunna ifrågasättas, huruvida påföljden av förlorad besvärshöjd för underlåtenhet att avlämna behöriga uppgifter lämpligen bör gälla åtminstone för staten, i all synnerhet som en bestämd praxis angående själva omfattningen av statens bevillningsplikt först så småningom torde kunna utveckla sig och därför tvivelsmål angående förefintligheten av uppgiftsplikt ej sällan torde komma att inställa sig.

Det vill därför synas, som om en utredning måste åvägärbringas, vilken lämpligen borde avse frågan, i vad mån särskilda bestämmelser om skyldighet att avlämna uppgifter till ledning vid egen taxering böra meddelas för sådana skattskyldiga, som jämlikt 5 § 2 mom. i förordningen om inkomst- och förmögenhetsskatt äro fritagna från skyldighet att erlägga skatt för inkomst, men som skola taxeras till inkomstbevillning.»

De sakkunniga hava den 24 januari 1922 avgivit utlåtande med förslag till förordning om ändring av 2 § 1 mom. och 16 § taxeringsförordningen samt till förordning angående avlämnande av uppgift till ledning vid statens, landstings, kommuns eller annan menighets taxering till bevillning m. m., och torde nämnda utlåtande få såsom bilaga fogas till detta protokoll (bil. 1). Enligt de sakkunnigas förslag skola de juridiska personer, vilka enligt 5 § 2 mom. *a)–f)* inkomstskatteförordningen icke äro skyldiga erlägga inkomstskatt, befrias från skyldighet att enligt 2 § taxeringsförordningen avgiva deklaration rörande all sin inkomst och blott vara skyldiga att avgiva uppgift till ledning vid sin taxering till bevillning. Rörande dessa juridiska personer med undantag av staten, landsting, kommuner och andra menigheter har bestämmelse om dylik uppgiftsplikt intagits i 16 §. Beträffande åter statens, landstings, kommuners och andra menigheters uppgiftsplikt har Kungl. Maj:t enligt förslaget tillerkänts befogenhet att meddela föreskrifter. Anledningen härtill har varit den, att de i 18 § taxeringsförordningen stadgade påföljder för försummad uppgiftsplikt icke ansetts böra gälla för dessa juridiska personer, och att för visst fall i stället uppgift ansetts böra framtvingas genom föreläggande av vite. Enligt de sakkunnigas åsikt skulle det onödigt tynga taxeringsförordningen, därest i denna inrycktes dylika specialföreskrifter för vissa grupper av skattskyldiga, och hava de sakkunniga ansett, att dessa specialföreskrifter hellre borde upptagas i en särskild förordning, i vilken då även kunde intagas en del andra speciella föreskrifter om vilken myndighet som har att fullgöra upp-

Inkomst-
skattesak-
kunnigas
förslag

giftsplikten m. m. Rörande dessa senare speciella föreskrifter torde i varje fall en särskild förordning böra utfärdas.

Kammarrätten.

Över dessa förslag har kammarrätten den 2 februari 1922 avgivit infortrat yttrande, vilket torde få såsom bilaga fogas till detta protokoll (bil. 2). I sitt yttrande anför kammarrätten rörande förslaget till ändringar i taxeringsförordningen i huvudsak följande: Kammarrätten hade icke något att erinra mot att bestämmelserna i 2 § 1 mom. taxeringsförordningen förklarades icke gälla för ifrågavarande juridiska personer. Däremot syntes det kammarrätten, att tillräckliga skäl icke föreläge att från den i 16 § taxeringsförordningen stadgade uppgiftsplikten undantaga staten, landsting, kommuner och andra menigheter. I enlighet härmed torde ur förslaget böra utgå de två sista punkterna i tillägget till 2 § 1 mom. taxeringsförordningen samt den första av dessa punkter eller den, som omnämnde Kungl. Maj:ts befohlenhet att utfärda vissa föreskrifter, intagas å annan plats i taxeringsförordningen; och torde hänvisningen lämpligen kunna beredas plats i taxeringsförordningens 9 §. Med den av kammarrätten föreslagna anordningen komme de i 18 § taxeringsförordningen stadgade påföljderna för försummad uppgiftsplikt att gälla jämväl för staten och menigheter. Enligt kammarrättens åsikt borde ej heller dessa beredas någon undantagsställning vid bristande uppgiftsplikt. Väl vore det å ena sidan icke antagligt, att dessa juridiska personer skulle genom att underlåta avgiva föreskriven uppgift söka undandraga sig uppgiftsplikt, men å andra sidan torde bemärkas, att stadgandena i 18 § jämväl avsåge att framtvinga de skattskyldigas uppgifter i så god tid, att desamma kunde komma till användning vid taxeringsarbetet. Vad de sakkunniga i detta sammanhang anført syntes icke motivera en dylik undantagsställning. Skulle emellertid staten eller menigheter anses böra befrias från påföljd enligt 18 §, syntes detta böra ske genom intagande av en undantagsbestämmelse i nämnda paragraf.

Kammarrätten gör även en del erinringar rörande förslaget till förordning angående avlämnande av uppgift till ledning vid statens, landstings, kommuns eller annan menighets taxering till bevilning. Jag anser mig dock icke hava anledning nu redogöra närmare härför utan hänvisar i denna del till kammarrättens yttrande.

Departementschefen.

Jag är ense med kammarrätten därom, att ifrågavarande juridiska personer böra befrias från uppgiftsplikt jämlikt 2 § 1 mom. taxeringsförordningen samt att för dessa personer med undantag av staten och menigheter böra beträffande uppgiftsplikt för bevilningstaxeringen och påföljder

för underlåten uppgiftsplikt gälla samma regler som för andra skattskyldiga, men däremot kan jag icke dela kammarrättens uppfattning beträffande statens och menigheters uppgiftsplikt. På sätt dåvarande departementschefen vid anmälan av ärendet i statsrådet den 29 juni 1921 framhållit, torde tvivelsmål ej sällan kunna inställa sig rörande omfattningen av sistnämnda juridiska personers bevillningsplikt och förefintligheten av uppgiftsplikt för dem i visst avseende. Det kan nämligen ofta vara svårt att avgöra, huruvida eller i vilken mån t. ex. staten är bevillningspliktig för en viss fastighet eller en viss rörelse, och man kan därför mycket väl tänka sig fall, då en statsmyndighet underlåter att avlämna uppgift, ehuru det vid en närmare undersökning visar sig, att bevillningsplikt verkligen föreligger. Det synes då obilligt, särskilt då nödig stadga ännu ej torde hava vunnits i avseende å omfattningen av statens bevillningsplikt, att staten skulle vara avskuren från möjlighet att få taxeringens riktighet i anseende till beloppet prövad — frågan om förefintligheten av bevillningsplikt torde staten alltid kunna få prövad uti den i 50 § taxeringsförordningen stadgade ordning. Utan att taga definitiv ställning till frågans principiella sida anser jag därför, att de i 18 § taxeringsförordningen stadgade påföljder icke böra nu förklaras gälla för staten och menigheter. Även med denna uppfattning föreligger naturligtvis intet hinder att, på sätt kammarrätten föreslagit, uti taxeringsförordningen intaga alla bestämmelser, som skola reglera statens och menigheters uppgiftsplikt, och låta den särskilda administrativa förordningen blott innehålla föreskrifter rörande vilka myndigheter som skola fullgöra den i taxeringsförordningen stadgade uppgiftsplikten. Det synes dock vara lämpligare och mera ägnat att underlätta taxeringsmyndigheternas arbete, därest alla bestämmelser om statens och menigheters uppgiftsplikt och sättet för dess fullgörande sammanföras i en och samma förordning. Med hänsyn till att, såsom jag nyss antytt, tveksamhet i många fall torde råda rörande omfattningen av statens och menigheternas bevillningsplikt, kan även behov av kompletterande föreskrifter lätt yppa sig, och dylika föreskrifter kunna då snabbare meddelas, därest Kungl. Maj:t erhåller rättighet att utfärda dem, än om de skulle beslutas av riksdagen. Härmed har jag icke velat taga ställning till frågan, huruvida vid den definitiva kommunalskattereformen motsvarande rättighet skall tilläggas Kungl. Maj:t eller föreskrifterna intagas i med riksdagen utfärdade bestämmelser.

I sista stycket av 11 § taxeringsförordningen stadgas, att styrelse för bankbolag, sparbank eller annan penningförvaltande inrättning är

11 § taxering-förordningen.

skyldig att efter anmaning lämna uppgift om namngiven skattskyldigs ränteinkomst från den penningförvaltande inrättningen ävensom om beloppet av den skattskyldiges inestående medel vid viss angiven tidpunkt.

Denna bestämmelse har tillkommit genom beslut vid 1920 års riksdag i anledning av proposition i ämnet (nr 400) och överensstämmer i huvudsak med ett förslag i ämnet, som år 1918 i proposition (nr 283) förelagts 1918 års lagtima riksdag men ej bifallits. En föreskrift i liknande syfte hade emellertid beträffande ränteinkomster redan år 1913 i anledning av en motion förordats av bevillningsutskottet. Genom den av utskottet förordade bestämmelsen skulle, förklarade utskottet, möjlighet vinnas att i fall, där deklaratant misstänktes hava lämnat oriktig eller ofullständig uppgift, kontrollera denna.

Jag tillåter mig för övrigt att beträffande tillkomsten av berörda stadgande hänvisa till det utdrag av statsrådsprotokollet, som finnes bilagt nyssnämnda proposition år 1920 (nr 400), där en mera ingående redogörelse i ämnet förefinnes (sid. 74—77).

I en den 19 september 1921 till finansdepartementet inkommen skrift har nu Svenska bankföreningen — efter att hava redogjort för vissa från olika håll gjorda uttalanden vid de tillfällen, då en bestämmelse av nu berörda art varit ifrågasatt — anfört följande:

»De lagstiftande myndigheterna hava således från början ansett sig böra taga avstånd från en allmän uppgiftsplikt utan anmaning (en sådan skulle enligt senast publicerade bankrapport komma att avse 2,816,717 insättare) samt i stället införa möjlighet till kontroll i särskilda fall, där misstanke om oriktig uppgift kan föreligga.

Det vill emellertid synas som om vad man sålunda avsett ej tillbörligt beaktats av en del taxeringsnämndsordförande. Enligt vad vi inhämtat har det nämligen på en del ställen inom riket inträffat, att vederbörande hos bank gjort förfrågan beträffande alla insättare i vissa namngivna socknar, och har man därvid understundom ej ens gjort sig besvär med att uppgiva de omfrågades namn. Det har vidare förekommit, att förfrågan gjorts angående större delen av de inom ett visst taxeringsdistrikt bosatta personerna. Flera av de till vår förening anslutna bankerna hava anmält, att taxeringsnämnd gjort förfrågningar om 400 à 500, ja, ända upp till 600 personer, och hava förfrågningar angående 100 à 200 personer varit ganska vanligt.

Dessa massförfrågningar hava kommit från mindre distrikt. I de större, särskilt i de större städerna, synas nämndernas ordförande hava med en fullt riktig användning av bestämmelsen gjort förfrågningar endast i de särskilda fall, där sådant syntes dem nödvändigt för kontrollens skull.

Att förfrågningar gjorts ej blott i kontrollsyfte framgår bland annat därav, att det förekommit, att förfrågning inkommit långt innan tiden för deklARATIONERNAS avgivande varit inne. Vi anse oss därjämte böra meddela, att i ett fall, då en

massförfrågan gjorts, har förfrågningen kommit till en bank från en ordförande, som varit föreståndare för en annan banks kontor inom socknen.»

Under åberopande av vad sålunda anförts hemställde slutligen bankföreningen, huruvida icke åt sista punkten i 11 § av förordningen om taxeringsmyndigheter och förfarandet vid taxering kunde, exempelvis genom inskjutandet av orden »i särskilda fall», givas sådan avfattning, att av lagbudet tydligare än nu komme att framgå vad lagstiftarna, på sätt bankföreningen framhållit, med bestämmelsen avsett.

För min del har jag ingen erinran mot det av bankföreningen ifrågasatta tillägget till sista stycket i 11 § taxeringsförordningen utan anser, att bankföreningens önskemål i detta avseende bör tillmötesgåas. *Departements-
chefen.*

I 63 § taxeringsförordningen stadgas följande: Sammandrag av taxeringslängderna, upprättade i överensstämmelse med fastställt formulär, skola årligen för Stockholms stad före den 15 november samt för annan stad och fögderi före den 1 november insändas till Kungl. Maj:ts befallningshavande. På grund av dessa sammandrag och sedan de vid deras granskning anmärkta förhållandena blivit förklarade eller rättade, böra i Stockholms stad av därvarande uppbördsverk och av varje län i landskontoret uppgöras särskilda sammandrag över Stockholms stads och länets hela taxering och påförda statsskatt; och skola sistnämnda sammandrag, därtill tryckta blanketter genom statskontorets försorg tillhandahållas vederbörande tjänstemän, av Kungl. Maj:ts befallningshavande till statskontoret insändas så tidigt, att de kunna beräknas inkomma till nämnda verk före den 1 december. Så snart de till statskontoret inkomna sammandragen hunnit därstädes granskas och med enahanda sammandrag för de nästföregående åren jämföras, bör ett generalsammandrag för hela riket inom statskontoret upprättas samt genom detta verks försorg utgivas från trycket och utdelas med allmänna tidningarna. *63 § taxeringsförordningen.*

Sedan statskontorets riksbokslutsbyrå överflyttats till riksräkenskapsverket, åligger det numera jämlikt instruktionen för riksräkenskapsverket den 17 december 1920 (nr 869) § 5 mom. 4 detta verk att granska de från länen och Stockholms stad inkomna sammandragen samt att upprätta generalsammandraget.

Syftet med föreskrifterna i 63 § taxeringsförordningen har givetvis varit att så tidigt som möjligt erhålla en preliminär redovisning för resultatet av årets taxeringar. Särskilt har det varit av vikt att vid de beräkningar rörande inkomst- och förmögenhetsskattens avkastning för

nästföljande statsreglering, vilka åligga riksräkenskapsverket (tidigare statskontoret), äga tillgång till länsammansdragens uppgifter rörande utfallet av senast verkställda taxeringar.

För dessa beräkningar har emellertid den hittills genomförda redovisningen av taxeringsresultaten ej visat sig i alla avseenden fullt tillfredsställande.

I en inom finansdepartementets budgetbyrå utarbetad, den 10 juni 1921 dagtecknad promemoria hade bristerna i den nuvarande redovisningen närmare angivits samt förslag om ett bättre utnyttjande av taxeringslängdernas primäruppgifter framlagts. Huvudsyftet med detta förslag var att jämväl beträffande redovisningen av inkomstbevisningen utnyttja den uppdelning av de skattskyldiga i de tvenne huvudgrupper, aktiebolag och därmed jämställda, å ena sidan, samt övriga skattskyldiga, å andra sidan, som numera genomförts i de till grund för redovisningen liggande taxeringslängderna. I promemorian ifrågasattes därjämte, huruvida icke, efter genomförd uppdelning av redovisningen för aktiebolagens och övriga skattskyldigas taxering, vederbörande ämbetsverk borde åläggas att vid sidan av generalsammandraget för taxeringen jämväl utarbeta och till trycket befordra en sammanställning av länsammansdragens detaljsiffror.

Yttranden avgåvos efter remiss å nämnda promemoria av statistiska centralbyrån och riksräkenskapsverket, båda yttrandena dagtecknade den 30 juni 1921. Statistiska centralbyrån har därvid i huvudsak tillstyrkt det föreslagna redovisningsförfarandet, medan riksräkenskapsverket förklarat sig ej hava något annat att erinra, än att de för förslaget omedelbara genomförande ifrågasatta särskilda föreskrifterna, avseende 1921 års taxering, skulle avsevärt öka ortsmyndigheternas redan förut betungande arbete, utan att verket kunde bilda sig en föreställning om, huruvida denna arbetsökning skulle uppvägas av den nytta, som skulle ernås.

I båda yttrandena ifrågasattes slutligen, om icke hela redovisningen av taxeringsresultaten borde anförtros åt statistiska centralbyrån. Bägge ämbetsverken hänvisade härvid till att statistiska centralbyrån redan för närvarande har att utarbeta sammanställningar av likartad beskaffenhet med de föreslagna, ehuru av i visst hänseende mindre omfattning. För undvikande av nu rådande splittring av granskningen och sammanställningen av taxeringsresultaten förordade statistiska centralbyrån, att hit hörande arbete i sin helhet förlades till sistnämnda ämbetsverk. Enligt den av statistiska centralbyrån föreslagna anordningen skulle följaktligen fögderi- och stadssammansdragen ingå direkt till detta ämbetsverk och där underkastas granskning och sammanställning, varigenom såväl läns-

styrelserna som riksräkenskapsverket skulle befrias från dem nu åliggande arbete i berörda hänseende.

Huru detaljerna i den fråga, jag nu berört, lämpligast böra ordnas, torde jag kunna här lämna åsido. Av det anförda läser i varje fall med all tydlighet framgå, att redovisningen av taxeringsresultaten icke för närvarande är tillfredsställande ordnad. De detaljerade föreskrifter, som nu äro meddelade i 63 § taxeringsförordningen, synas mig emellertid snarast vara av administrativt innbörd. Jag vill därför ifrågasätta förslag till riksdagen, att samma föreskrifter utbytas mot en bestämmelse av innehåll allenast, att av taxeringslängderna skola skyndsammast upprättas sammandrag dels för varje stad och fögderi, dels för varje län och dels för hela riket (generalsammandrag), samt att närmare föreskrifter angående ordningen för upprättandet av dessa sammandrag skola meddelas av Kungl. Maj:t.

Departements-
chefen.

Sedan föredragande departementschefen härefter uppläst inom finansdepartementet utarbetade förslag till *dels* förordning om särskilda ändringar i förordningen den 28 oktober 1910 angående bevillning av fast egendom samt av inkomst att gälla vid 1922 års taxering, *dels ock* förordning om särskilda ändringar i förordningen den 28 oktober 1910 om taxeringsmyndigheter och förfarandet vid taxering att gälla vid 1922 års taxering, hemställer departementschefen, att Kungl. Maj:t ville i proposition föreslå riksdagen att antaga samma förslag.

Denna av statsrådets övriga ledamöter biträdda hemställan behagar Hans Maj:t Konungen bifalla och förordnar, att proposition av den lydelse, bil. vid detta protokoll utvisar, skall avlätas till riksdagen.

Ur protokollet:

B. E. Brimberg.

Bilaga 1.

V. P. M.

Enligt av Kungl. Maj:t den 29 juni 1921 lämnat bemyndigande har herr statsrådet och chefen för finansdepartementet uppdragit åt undertecknade att såsom sakkunniga verkställa utredning, i vad mån särskilda bestämmelser om skyldighet att avlämna uppgifter till ledning vid egen taxering borde meddelas för sådana skattskyldiga, som jämlikt 5 § 2 mom. inkomstskatteförordningen äro fritagna från skyldighet att erlägga inkomstskatt, men som skola taxeras till inkomstbevilning. Vid anmälan av detta ärende framhöll departementschefen, bland annat, att det vore uppenbart, att taxeringsförordningens föreskrifter om deklaraionsplikt ej vore lämpade för vare sig staten eller vissa andra skattskyldiga, vilka rätteligen ej hade att avgiva andra uppgifter än sådana, som omförmäldes i 16 § taxeringsförordningen samt att det kunde ifrågasättas, huruvida påföljden av förlorad besvärshöjd för underlåtenhet att avlämna behöriga uppgifter lämpligen borde gälla åtminstone för staten.

I anledning av det sålunda meddelade uppdraget få de sakkunniga anföra följande.

Jämlikt 5 § 2 mom. inkomstskatteförordningen äro från erläggande av skatt för inkomst befriade:

- a) staten;
- b) landsting, kommuner och andra menigheter ävensom hushållningssällskap;
- c) kyrkor, akademier, vetenskapliga samfund, allmänna undervisningsverk, sjukvårds- och barmhärtighetsinrättningar jämte andra fromma stiftelser ävensom stipendiefonder och pensionsanstalter;
- d) allmänna hypoteksbanken, konungariket Sveriges stadshypotekskassa, allmänna hypotekskassan för Sveriges städer och hypoteksföreningar;
- e) järnkontoret, så länge kontorets vinstmedel användas till allmänt nyttiga ändamål och kontoret icke lämnar utdelning åt sina delägare;
- f) sparbanker, som avses i lagen den 29 juli 1892 och vilkas reservfond vid senaste bokslut icke uppgått till fem procent av insättarnas fordran; samt
- g) nedannämnda juridiska personer för sådan inkomst av fast egendom, som består i förmånen att för avsedda ändamål nyttja dem tillhöriga fastigheter av nedan angivna beskaffenhet, nämligen:

regementen, officers- och underofficerskårer i fråga om deras vid mötesplatser till begagnande under mötena uppförda byggnader;

nykterhetsföreningar i fråga om för deras verksamhet såsom sådana avsedda byggnader; samt

enskilda samfund i fråga om kyrkobyggnader och bönehus.

Av de ovan angivna juridiska personerna torde man kunna i detta sammanhang helt bortse från de under g) upptagna. Enligt 12 § 8 mom. bevillningsförordningen, jämförd med 5 § f—h) samma förordning, äro dessa personer nämligen befriade

från erläggande av inkomstbevilning för just samma slags inkomst. Hava de annan inkomst, är denna underkastad både inkomstskatt och inkomstbevilning, och de få då deklarerera i vanlig ordning.

Övriga här ovan angivna personer äro befriade från skyldighet att erlägga inkomstskatt för någon del av sin inkomst, men skola erlägga inkomstbevilning för vissa slag av inkomst. Staten är sålunda pliktig att erlägga bevilning för inkomst av dess jordbruksdomäner, skogar samt uthyrda eller med tomträtt eller vattenfallsrätt upplåtna fastigheter ävensom för sådan inkomst av rörelse, som ej härflutit av bankrörelse, av kommunikationsverk med tillhörande verkstäder och anläggningar eller av leverans utav elektrisk energi till nämnda kommunikationsverk, de under b) angivna juridiska personer äro skyldiga att erlägga bevilning för inkomst av fast egendom eller rörelse samt de under c—f) upptagna för inkomst av fast egendom, varjämte prästerskapets änke- och pupillkassa har att erlägga bevilning för inkomst, som kan tillkomma densamma vid lediga ecklesiastika sysslor. För staten samt de under b) och c) upptagna personerna med undantag av stipendiefonder och pensionsanstalter gäller dock, att de icke äro skyldiga att utgiva bevilning för inkomst av fast egendom, som avses i 5 § a—e) och i) bevillningsförordningen. d. v. s. fast egendom, som användes för vissa ändamål av allmän natur.

Före 1920 ars ändring i bevillningsordningen fanns däremot en vidsträcktare skattefrihet, i det att de under a—f) upptagna juridiska personerna voro frikallade från utgörande av inkomstbevilning blott med undantag därav, att de under b) angivna skulle erlägga bevilning för inkomst av rörelse eller yrke samt att bevilning skulle erläggas för inkomst, som vid lediga ecklesiastika sysslor kunde tillfalla de under allmän förvaltning ställda kassor.

Enligt 2 § taxeringsförordningen gäller beträffande uppgiftsplikt för annan skattskyldig än vissa verk och bolag samt här i riket mantalsskrivna svenska medborgare, att dylik skattskyldig skall utan särskild anmaning avgiva deklARATION. därest han nästföregående år varit taxerad till inkomst- och förmögenhetsskatt eller inkomstbevilning eller åtnjutit så stor inkomst av beskaffenhet att kunna taxeras till inkomst- och förmögenhetsskatt och vid sagda års utgång ägt så stor förmögenhet, att inkomsten och en sextiondedel av förmögenheten tillsammans uppgått till minst 100 kronor. Uppgiftspliktig, vilken under nästföregående år inom annat distrikt än där han har att avgiva deklARATION själv eller i bolag ägt, innehaft eller brukat fast egendom eller drivit rörelse eller yrke, skall vidare enligt 16 § å ort, som i varje fall vederbör, avlämna särskild uppgift till ledning för beräkningen av den därstädes beskattningsbara inkomsten av fastigheten, rörelsen eller yrket, och skall denna uppgift vara uppställd i enlighet med deklARATIONSFORMULÄRET. Uppgiftspliktig skall sålunda dels enligt 2 § å den ort, där taxering till inkomst- och förmögenhetsskatt skall ske, avlämna en fullständig deklARATION rörande all sin inkomst dels enligt 16 § avlämna uppgift å annan ort, där den uppgiftspliktige haft inkomst, som skall taxeras till bevilning.

Dessa bestämmelser kunna icke lämpligen tillämpas på nu avsedda juridiska personer, enär dessa icke skola taxeras till inkomst- och förmögenhetsskatt och det därför saknar intresse att erhålla någon fullständig deklARATION rörande deras sammanlagda inkomst. För taxering av dessa juridiska personer erfordras endast uppgifter i enlighet med bestämmelserna i 16 § å alla de orter, där de ägt, innehaft eller

Bihang till riksdagens protokoll 1922. I saml. 38 häft. (Nr 46.)

brukat fast egendom av sådan beskaffenhet, att inkomsten därav skall taxeras till bevillning, eller drivit rörelse eller yrke, därest inkomsten därav skall taxeras.

Även i ett annat hänseende äro bestämmelserna i 2 § taxeringsförordningen ofullständiga i vad de avse förevarande juridiska personer. Då dessa icke hava någon inkomst av beskaffenhet att kunna taxeras till inkomst- och förmögenhets-skatt, bliva de, huru stor deras bevillning underkastade inkomst än varit, icke uppgiftspliktiga, därest de icke nästföregående är varit taxerade till bevillning. Detta kan medföra olägenheter, därest dylik person ett år icke varit taxerad till bevillning, men haft så stor inkomst, att han följande år bör taxeras.

Det synes lämpligt, om i taxeringsförordningen kunde införas bestämmelser, att dessa juridiska personer icke äro pliktiga att avgiva deklaration i enlighet med föreskrifterna i 3 §, utan blott skola hava att avgiva uppgift i enlighet med bestämmelserna i 16 § rörande sådan inkomst av fast egendom, rörelse eller yrke, för vilken de äro pliktiga att erlagga inkomstbevillning. Liksom fallet är med de i 2 § a) angivna verk och bolag, torde uppgiftsplikten icke böra göras beroende av inkomstens storlek eller därav att de föregående år varit taxerade; det avgörande bör blott vara, huruvida de ägt eller brukat fast egendom eller drivit rörelse av beskaffenhet, att inkomsten därav bör taxeras.

Under nuvarande förhållanden komma de i 18 § taxeringsförordningen stadgade påföljder för underlåtenhet att avgiva eller fullständiga deklaration eller uppgift att äga tillämpning på förevarande juridiska personer. Man kan dock ifrågasätta lämpligheten av, att staten t. ex. skulle förlora sin rätt att överklaga en taxering därför, att någon dess tjänsteman låtit en försummelse ifråga om deklarations avgivande komma sig till last. Samma är förhållandet med landsting, kommuner och andra menigheter, men däremot synes man icke behöva hysa samma betänkligheter ifråga om övriga här avsedda juridiska personer. Befrias staten, landsting, kommuner och andra menigheter från påföljd enligt 18 §, torde åtminstone för vissa fall böra stadgas andra påföljder för underlåtenhet i avseende på avlämnande av uppgift till ledning vid taxeringen. Det skulle emellertid onödigt belasta taxeringsförordningen, därest i densamma skulle intagas dylika speciella föreskrifter rörande vissa grupper av skattskyldiga, och det synes därför lämpligast, om Kungl. Maj:t bemyndigades att meddela föreskrifter rörande uppgiftsplikten för staten, landsting, kommuner och andra menigheter. I den förordning, som förutsättes skola utfärdas härom, kunde då även inryckas en del speciella föreskrifter rörande de myndigheter, som det åläge att fullgöra uppgiftsplikten m. m.

Redan år 1921 visade sig behov av särskilda föreskrifter rörande uppgiftsplikt för juridiska personer, vilka icke enligt då gällande bestämmelser voro uppgiftspliktiga, enär de icke haft inkomst av beskaffenhet att kunna taxeras till inkomst- och förmögenhetsskatt och ej heller tidigare taxerats till bevillning. Tydligt på grund av bristande bemyndigande från riksdagens sida ansåg Kungl. Maj:t sig icke kunna vidtaga annan åtgärd än att meddela bestämmelser rörande avlämnande av deklaration för statens räkning, och den 4 februari 1921 utfärdades i administrativ väg förordning angående avlämnande av uppgift till ledning vid statens taxering till bevillning m. m. Enligt denna förordning skall uppgift beträffande staten tillhörig fastighet eller av staten bedriven rörelse utan särskild anmaning avgivas av den förvaltningsmyndighet, som utövar vården och inseendet över fastigheten eller handhar rörelsen, och åligger beträffande fond, som förvaltas av statsmyn-

dighet, uppgiftsplikt myndigheten. Särskilda bestämmelser gälla angående uppgiftsplikt beträffande ecklesiastik boställsfastighet. Vidare åligger det den uppgiftspliktiga myndigheten att tillse, att det allmännas rätt vid taxering och debitering varder iakttagen, varjämte den uppgiftspliktiga myndigheten, även om den ej eljest är därtill befogad, tillerkänts rätt att hos prövningsnämnd överklaga taxeringsnämnds beslut. Slutligen skall den uppgiftspliktiga myndigheten utbetala de på grundval av taxeringen utgående utskylder.

Denna förordning torde kunna i huvudsak tjäna till mönster för den föreslagna förordningen om avgivande av uppgifter till ledning vid statens, landstings, kommuns eller annan menighets taxering till bevillning. Det synes dock vara mindre lämpligt att i en dylik förordning, som väl blott skulle reglera uppgiftsplikten, medtaga föreskrifter angående vem som skall erlægga utskylder för fastigheten eller rörelsen i fråga. Den omständigheten, att de kommunala myndigheternas inbördes kompetens regleras genom kommunallagarna m. fl. författningar, torde däremot icke utgöra något hinder att i en förordning sådan som den föreslagna inrycka bestämmelser om vem som är uppgiftspliktig liksom ej heller att tillerkänna den uppgiftspliktiga myndigheten rätt att överklaga taxeringsnämnds beslut, då allt detta sammanhänger med uppgiftsplikten, vilken Kungl. Maj:t förutsättes erhålla bemyndigande att reglera. Det synes icke erforderligt, att i denna förordning stadgas någon skyldighet för den uppgiftspliktige att tillse, att hans huvudmans intresse tillvaratages vid taxeringen. En dylik skyldighet följer väl i regel av eljest gällande bestämmelser.

Därest, på sätt nu föreslagits, statens, landstings, kommuns och annan menighets uppgiftsplikt regleras genom en särskild förordning, komma icke för dessa juridiska personer att gälla de i 18 § taxeringsförordningen stadgade påföljder för åsidosättande av uppgiftsplikten, och det är då frågan, huruvida i den särskilda förordningen böra stadgas dylika påföljder, vilka dock självfallet icke borde träffa den juridiska personen utan i stället den myndighet, som är uppgiftspliktig. Då denna myndighet i regel torde för dylik förseelse vara underkastad ansvar såsom för tjänstefel, torde särskilda påföljder icke vara erforderliga. Däremot kan det möjligen vara lämpligt om, i händelse av tredska, en uppgift kan jämförelsevis snabbt framtingas, och borde detta i så fall ske därigenom, att Kungl. Maj:ts befallningshavande tillerkännes rätt att förelägga den försumlige vite i likhet med vad gäller enligt förordningen om taxeringsmyndigheter och förfarandet vid allmän fastighets-taxering år 1922. Det synes dock mindre tilltalande, att Kungl. Maj:ts befallningshavande skulle på detta sätt tillerkännas rätt att vid vite tillhålla annan och kanske i vissa fall överordnad statsmyndighet att fullgöra en tjänsteplikt, och rätten att förelägga vite torde därför böra begränsas att gälla blott ifråga om den, som är uppgiftspliktig för landsting, kommun eller annan menighet.

De sakkunniga hava uppgjort bifogade förslag till ändringar i 2 § 1 mom. och 16 § taxeringsförordningen samt till förordning angående avlämnande av uppgift till ledning vid statens, landstings, kommuns eller annan menighets taxering till bevillning m. m.

Stockholm den 24 januari 1922.

OTTO V. LANDÉN.

HARALD WALLER.

Förslag

till

förordning om ändring i vissa delar av förordningen den 28 oktober 1910 om taxeringsmyndigheter och förfarandet vid taxering.

Härigenom förordnas, att 2 § 1 mom. och 16 § i förordningen den 28 oktober 1910 om taxeringsmyndigheter och förfarandet vid taxering skola i nedan angivna delar hava följande ändrade lydelse.

2 § 1 mom.

Skyldighet att avgiva uppgift — — — den skattskyldige skall taxeras därför.

Vad här ovan stadgats gäller icke för följande juridiska personer: staten, landsting, kommuner och andra menigheter, hushållningssällskap, kyrkor, akademier, vetenskapliga samfund, allmänna undervisningsverk, sjukvårds- och barmhärtighetsinrättningar jämte andra fromma stiftelser, stipendiefonder, pensionsanstalter, allmänna hypoteksbanken, konungariket Sveriges stadshypotekskassa, allmänna hypotekskassan för Sveriges städer, hypoteksföreningar, järnkontoret, så länge kontorets vinstmedel användas till allmänt nyttiga ändamål och kontoret icke lämnar utdelning åt sina delägare, samt sparbanker, som avses i lagen den 29 juli 1892 och vilkas reservfond vid senaste bokslut icke uppgått till fem procent av insättarnas fordran. Kungl. Maj:t äger utfärda föreskrifter rörande skyldighet för staten, landsting, kommuner och andra menigheter att avgiva uppgift till ledning för egen taxering till bevillning. Rörande skyldighet för övriga i detta stycke omnämnda juridiska personer att avgiva uppgift till ledning för egen taxering till bevillning stadgas i 16 §.

16 §.

Har uppgiftspliktig — — — rörelsen eller yrket. Enahanda uppgiftsplikt åligger hushållningssällskap, som nästföregående år ägt, innehaft eller brukat fast egendom eller drivit rörelse, samt kyrkor, akademier, vetenskapliga samfund, allmänna undervisningsverk, sjukvårds- och barmhärtighetsinrättningar jämte andra fromma stiftelser, stipendiefonder, pensionsanstalter, allmänna hypoteksbanken, konungariket Sveriges stadshypotekskassa, allmänna hypotekskassan för Sveriges städer, hypoteksföreningar, järnkontoret samt sparbanker, därest de ägt, innehaft eller brukat fast egendom, för vilken bevillning skall erläggas, ävensom prästerskapets änke- och pupillkassa beträffande inkomst, som enligt gällande föreskrifter kan tillfalla densamma vid lediga ekklesiastika sysslor. Uppgift, som här avses, skall i varje särskilt fall — — —.

Förslag

till

förordning angående avlämnande av uppgift till ledning vid statens, landstings, kommuns eller annan menighets taxering till bevillning m. m.

§ 1.

Till ledning vid statens taxering skall, i den mån ej annat föranledes av bestämmelserna här nedan, uppgift beträffande staten tillhörig fast egendom eller av staten bedriven rörelse, för vilken bevillning skall av staten utgöras, utan särskild anmaning avgivas av den förvaltningsmyndighet, vilken utövar vården eller inseedet över fastigheten eller handhar rörelsen.

Motsvarande uppgiftsplikt åligger beträffande fond, som av statsmyndighet förvaltas, nämnda myndighet.

§ 2.

I fråga om ecklesiastik boställsfastighet, för vilken bevillning skall av det allmänna utgöras, åligger skyldighet att avlämna uppgift till ledning vid taxeringen:

- a) beträffande de i enlighet med 19 § i ecklesiastik boställsordning den 9 december 1910 disponerade löneboställen: vederbörande kyrkoråd;
- b) beträffande särskilt taxerad skog: domänstyrelsen; samt
- c) beträffande övrig ecklesiastik boställsfastighet: vederbörande länsstyrelse.

§ 3.

Har landsting, kommun eller annan menighet nästföregående är ägt, innehaft eller brukat fast egendom, för vilken bevillning skall utgöras, eller drivit rörelse, skall till ledning vid menighetens taxering uppgift beträffande fastigheten eller rörelsen utan särskild uppmaning avgivas av den, vilken utövar vården och inseedet över fastigheten eller handhar rörelsen.

§ 4.

Uppgift, som i denna förordning omförmäles, skall avlämnas till vederbörande å ort, där fastigheten är belägen eller rörelsen bedrives, samt, i den mån så lämpligen ske kan, vara så uppställd, som gällande deklaraionsformulär anvisar i fråga om uppgift till ledning vid taxering för inkomst av fast egendom och rörelse.

Uppgift skall vara avlämnad före den 1 mars. Möter hinder att före den 1 mars avlämna uppgift rörande rörelse och göres före samma dag skriftlig anmälan därom hos ordföranden i taxeringsnämnden, må anstånd med uppgiftens avgivande åtnjutas, och skall i sådan händelse uppgiften avlämnas till ordföranden så fort ske kan och i varje fall före den 15 april.

§ 5.

Underlåter någon, som enligt § 3 är skyldig avgiva uppgift, att inom föreskriven tid avlämna uppgift och ställer han sig ej heller anmaning om uppgiftens insändande till efterrättelse, må för uppgiftens införskaffande anlitas biträde av Kungl. Maj:ts befallningshavande, som, om uppgiften prövas vara för taxeringen erforderlig, äger förelägga den uppgiftspliktige lämpligt vite. Samma gäller, om uppgiftspliktig, som nyss nämnts, icke hörsammar anmaning att fullständiga uppgift, som befunnits ofullständig.

§ 6.

Den, som enligt §§ 1, 2 eller 3 är uppgiftspliktig, äger, även om han ej enligt eljest gällande föreskrifter är därtill befogad, hos prövningsnämnden i därom stadgad ordning överklaga taxeringsnämnds beslut rörande den taxering, för vilken uppgiften skolat ligga till grund.

Härigenom sker ej inskränkning i den rätt och skyldighet att i förevarande avseende bevaka den skattskyldiges intresse, som enligt eljest gällande föreskrifter kan tillkomma annan än ovan angivits.

Bilaga 2.**TILL KONUNGEN.**

Genom remiss den 26 januari 1922 har Kungl. Maj:t anbefallt Kammarrätten att skyndsammast avgiva underdånigt utlåtande över av särskilda sakkunniga uppgjorda förslag dels till ändringar i 2 § 1 mom. och 16 § taxeringsförordningen den 28 oktober 1910, dels till förordning angående avlämnande av uppgift till ledning vid statens, landstings, kommuns eller annan menighets taxering till bevillning med mera.

I anledning härav får Kammarrätten anföra följande.

Kammarrätten har icke något att erinra emot att bestämmelserna i taxeringsförordningens 2 § 1 mom. förklaras skola icke gälla för de i inkomstskatteförordningens 5 § 2 mom. a)—f) omförmälda juridiska personer.

Däremot synes det Kammarrätten att icke tillräckliga skäl föreligga för att från den i 16 § taxeringsförordningen stadgade uppgiftsplikten undantaga staten och menigheter. Paragrafen innehåller föreskrifter, som uppenbarligen böra lända till efterrättelse jämväl för dessa personer. — Undantagas åter, på sätt sakkunniga föreslå, staten och menigheter från uppgiftsplikt enligt 16 §, erfordras i den föreslagna nya förordningen bestämmelser, motsvarande berörda föreskrifter, eller ock en hänvisning till dessa.

I enlighet med denna Kammarrättens uppfattning bör ur det föreslagna tillägget till 2 § 1 mom. taxeringsförordningen utgå de två sista punkterna och i tillägget till 16 § efter orden »Enahanda uppgiftsplikt åligger» inskjutas orden »staten, landsting, kommuner och andra menigheter». Stadgandet angående Kungl. Maj:ts befogenhet att utfärda vissa föreskrifter synes åter med hänsyn till den räckvidd, som den föreslagna nya förordningen får antagas skola erhålla, lämpligen böra insättas i 9 § taxeringsförordningen.

Med de av Kammarrätten nu föreslagna anordningarna komma de i 18 § taxeringsförordningen stadgade påföljderna för underlåtenhet att avgiva eller fullständiga uppgift att äga tillämpning jämväl på staten och menigheter eller dem företrädande organ. Enligt Kammarrättens åsikt bör ej heller dessa beredas någon särskild undantagsställning vid dylik underlåtenhet. Väl är det icke antagligt att staten och menigheter skulle genom att underlåta avgiva föreskriven uppgift söka undandraga sig skatteplikt, men det torde dock böra bemärkas att stadgandena i 18 § jämväl avse att framtvinga de skattskyldiges uppgifter i så god tid att desamma kunna komma till användning vid taxeringsarbetet. — Skulle emellertid staten och menigheter anses böra befrias från påföljd enligt 18 §, synes detta böra ske genom intagande av en undantagsbestämmelse i nämnda paragraf.

Beträffande härefter den föreslagna förordningen angående avlämnande av uppgift till ledning vid statens och menigheters taxering vill Kammarrätten till en början anmärka, att förordningen, att döma av dess avfattning, synes vara avsedd att gälla även avlämnande av uppgifter till fastighetstaxering. Därest detta är förhållandet, bör förordningens rubrik förtydligas därhän, att av densamma klart framgår förordningens hela räckvidd.

Då statens och menighets uppgiftsplikt vid taxering enligt Kammarrättens åsikt fortfarande bör regleras av taxeringsförordningen, synes det Kammarrätten, att den nu föreslagna förordningen bör innefatta föreskrifter av mer formell art, avsedda att komplettera taxeringsförordningens hithörande föreskrifter.

I enlighet härmed skulle kunna ifragasättas, huruvida icke ur den föreslagna förordningen borde utgå första stycket av § 4, då däri intagna bestämmelser i huvudsak redan finnas i taxeringsförordningen. Den enda avvikelser från nämnda förordnings motsvarande föreskrifter synes bestå däri att den föreslagna förordningen bestämmer, att uppgift skall i den mån så lämpligen ske kan vara uppställd enligt deklaraformulärets anvisningar, under det att motsvarande ställe i taxeringsförordningen — dess 16 § — stadgar att uppgift skall i varje särskilt fall vara så uppställd som deklaraformuläret anvisar i fråga om uppgiften. Då emellertid förstberörda formulering torde förstaten och menigheter, vilkas uppgifter säkerligen äro mer omfattande och invecklade än enskilda skattskyldiges, medföra en viss behöflig lättnad vid uppgifternas upprättande, har Kammarrätten icke velat föreslå borttagande av nämnda del av paragrafen. Men med hänsyn till förordningens avsedda räckvidd synes den omredigering böra vidtagas, att orden »som gällande deklaraformulär anvisar i fråga om uppgift till ledning vid taxering för inkomst av fast egendom och rörelse» utbytas mot »som i taxeringsförordningen för varje särskilt fall stadgas».

I andra stycket av § 4 synas böra efter »uppgift» i första punkten inskjutas »varom i 16 § taxeringsförordningen stadgas», och framför »uppgift» i andra punkten insätts »sådan».

I fråga om § 6 i den föreslagna förordningen förutsätter Kammarrätten, att den i första stycket omförmälda klagorätten avsiktligt begränsats till allenast besvär hos prövningsnämnden, och har för sin del ingen erinran mot en sådan begränsning. Den bestämda formen »prövningsnämnden» synes dock böra utbytas mot obestämd form »prövningsnämnd». Beträffande paragrafens andra stycke vill Kammarrätten endast påpeka, att den där givna bestämmelsen kan tänkas medföra att olika myndighetspersoner inför prövningsnämnd i fråga om viss taxering framställa icke sammanfallande och till äventyrs mot varandra stridande påståenden. Då emellertid eventuella konflikter av dylik art väl i praxis få sin lösning, har Kammarrätten ingen erinran emot stadgandet i fråga.

I övrigt har förslaget till den avsedda nya förordningen icke givit Kammarrätten anledning till någon erinran.

Remissakten återställdes härmed.

I ärendets behandling hos Kammarrätten hava deltagit undertecknad president, kammarrättsråden Wählin och Erici, extra kammarrättsråden Asplund, föredragande, och Ljungberg samt extra ordinarie assessorerna Wahlberg och friherre Fleetwood.

Underdånigst
AXEL ÖSTERGREN.

Knut Kinberg.

Stockholm den 2 febr. 1922.